Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер, 4-го Жовтня, 1906. Число 40. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, October 4, 1906. No. 40.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (Іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Відозва
до всїх місцевих Секретарів Руского Народного Союза.

Поважані ПП. Секретарі!

Як Вам відомо, на IX. Головній Конвенції Союза, вибрано мене рекордовим Секретарем нашої орґанізації. Обовязком моїм єсть: провадити виписову книгу всїх членів Р. Н. Союза, принимати або вимазувати членів, на підставі статута Р. Н. Союза і т. д.

Длятого прошу, всякі зміни членів, які заходять в Ваших братствах, як: **деклярації новоприступивших членів, повідомлене о вимазаних членах, переступні листи, зміни посмертного, хто оженив ся, хто умер і т. п. посилати на адресу:**

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Всї повижші зміни прошу менї засилати так, щоби я їх одержав найдальше до 29-го дня в кождім місяцю, бо дня 30-го замикає ся рахунок членів Союза і розраховує ся розмет.

Хто за пізно — по замкненю рахунків надішле переміни свого братства, то такі переміни не будуть важні аж доперва на слїдуючий місяць.

Всї справи грошеві: чеки, моніордери і т. п., прошу посилати так як і до тепер на адресу:

S. Jadlowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

З поважанем
Теодозій Лабовский,
рекорд. секр. Союза.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ПП. Секретарі, що принимаючи від 1. Августа б. р. членів до Р. Н. С. маете від кождого нововступаючого відбирати: 1) вступне після лїт, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маете уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевисшали 40 лїт житя. Ті, котрі мають вище 38 лїт а не скінчених 40, мають предложити метрику родженя або який инший документ, котрий би посьвідчив про їх вік.

С. Ядловский, голов. секретар.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Жовтень.

4	Ч.	Кондрата,
5	П.	Фоми, Іони пр.
6	С.	† Зач. Іоана Хр.
7	Н.	18. Текли перв.
8	П.	Евфрозинни, Паф.
9	В.	† Іоана Богосл.
10	С.	Калистрата м.

Хто з п. п. бизнесменів задумує дати свое оголошене (адвертайзмент) до календара на р. 1907 най спішить ся і присилае до мене, бо календар іде вже до друку.

о. Стефан Макар,
Box 404, McKeesport, Pa.

Хвальні редакції українських часописий в Европі просимо звернути увагу на се, що пишемо в сім числї Свободи про інтелїгентних імігрантів.

О. Лавришина викидають з парафії. Так доносять американські часописи. Ще з початком минувшого місяця тростіси греко католицкої церкви сьв. Михаїла в Шенандорі, Па. виповіли о. К. Лавришинови, свому парохови, місце. Але о. Лавришин не хоче вступитись. Він наняв констаблїв, що пильнують маетку церковного, церкви і плебанії, аби тростіси не взяли его в посїдане, а також внїс просьбу до суду о інджонкшен, себ то о те, аби суд заказав тростісам его викидати з парафії. В сїй борбі против парафії помагае о. Лавришинови айриский арцибискуп Раен, той сам, що о. Воляньского не хотїв приняти за те, що був жонатий, той сам, що хотїв втечи з костела, еслиб разом з ним при престолї стояв піп в греко-католицких ризах.

Найлїпшою радою для парафії в такім разї е мабуть не платити о. Л. пенсії а він сам з парафії винесесь.

100 робітників потреба зараз до копальнї в місцевости Banff, Alta. Canada. Платня $2.55 денно, удержане коштуе $4.50 тижнево. Близших пояснень може удїлити п. Михайло Гуцуляк в Banff.

Коло Маганой Сити, Па, відкрила компанїя Филаделфія енд Редінґ нові поклади вугля милю довгі, одну осьму милї широкі. Височина жили 12 стіп. Вартість сего угля оцїнюють на 50 до 75 мілїонів долярів.

Військової контролї для простих австро-угорских вояків-резервістів не буде сего року. Тілько резервові офіцери мають ставити ся до контролї.

Дня 19. м. місяця пущено в рух потяги електричні на новій лїнії пенсилвенїйскій межи Philadelphia a Atlantic City. Подорож на тій лїнії буде тревати годину.

П. Дмитро Муцак, фармер в Женґадї, Парана, Бразилія, подае до загальної відомости, що в сусїдній місцевости есть дуже добра рядова земля даром до набутя і що за пять до шість місяців буде через ту місцевість переїзджати желїзниця а то з Парани до Ріо Ґрандес, отжеж моглоби там кілька сот наших фамілій осїсти. Пан Муцак просить сею дорогою всїх Русинів, щоби частїйше через „Свободу“ подавали до загальної відомости, де суть які роботи, землї, які урожаї та клїмати, щоби наші люде могли з того користати, а не тинятись де небудь.

Всяких інформаций що до Парани може на жадане удїлити п. Дмитро Муцак, Jangada, Parana, Brazil.

Також справедливість. Минулої пятниці син президента Рузвелта, що ходить на університет в Гарвард, в компанії ще кількох студентів побив одного полїсмена. Студенти відобрали також полїсменови палку і револьвер. На крик збіглась поліція, але довідавшись, що се син президента так „бавить ся“, пустила его і товаришів спокійно домів. Того самого дня арештовано в Ню Йорку одного бідного хлопця, за те, що він жадний науки а не міг собі купити книжки і тому украв одну книжку в сторі. Поліція не пустила его на волю по переслуханю, але задержала в арештї.

Поступові розбишаки. Від довшого часу виконують самоходники вздовж побережа Long Island рабунки. Є се добре з'орґанізована банда, котра заїзджае самоходами перед доми, наперед вже осмотрені і рабуе все, що може. Вчера розбишаки ті ограбили 6 домів лїтних недалеко Hempstead і забрали до $1.000 готівки. До одної з тих банд належить також якась женщина, але при послїднім рабунку женщини тої не бачено.

В Злучених Державах вмирае денно 400 людий на сухоти, або 146 тисяч на рік.

Нема то як в. Індиях. Специяльна депеша до новойорского „Times“ доносить з Індії, що відповідно, до статистики, поданої одним з письм індийских, в 1904 р. від укушень їдовитих вужів і від диких звірят згинуло там 24.034 осіб. З того від укушень вужів умерло 21.880 людий, 796 осіб роздерли тигри, 399 яґуари, а решту иньші звірята. В тім самім часї згинуло від пазурів диких звірят і від вужів 98.582 штук худоби.

Землетрясене було в Алтонї і Арицї при Гамбурґу. Много будинків розвалило ся, а 28 осіб стратило житє. Землетрясене було еще в Емсї та Бодсї в Норвеґії, однак не спричинило жадної шкоди.

Статиска австро-угорских еміґрантів до Америки, З Угорщини 90.248 мущин і 36.960 женщин, з Австриї прибуло до Америки від 1. липня 1905 до 30. червня 1906 р. 64.573 мущин і 31.662 женщин. Разом отже з цїлої Австро-Угорщини 223.479 душ. Еміґровали то переважно жителї північної Угорщини, Галичини і Буковини, значить самі Русини.

Хороше розпоряджене. Під'жупан пештяньскої управи остро наказав своїм підвладним властям, щоби не позваляли дївчатам молодшим 15 лїт, а хлопцям молодшим 16 лїт брати участи в забавах на публичних місцях, корчмах і т. п. і щоби як найстрійше карали тих, котрі переступлять се его розпоряджене.

Добрі братя. В Блежею при Дейві на Угорщинї працьовали три сини тамошнього господаря Радова на поли. При тім завели бесїду, як по смерти батька будуть дїлити ся спадщиною. На сїй бесїдї братя посварили ся і два старші напали на молодшого і так его побили, що той таки там на місци сконав. Жандарми увязнили убійців.

В приступі божевіля застрілив жандарм Іван Ковач в угорській місцевости Сабада 7 осіб а 4 зранив. Товариші хотїли ему карабін відобрати, але як він виціливб до них з того карабіну, тодї вони его застрілили. Причиною нападу був алькоголь.

Подерті штани — жерелом зарібку. Здае ся, що дурисьвітам не забракне ніколи способу, як би можна людий дурить. В Берлінї тамошному візникови Кохлерови жило ся від якогось часу дуже добре, хоч він ніякої роботи навіть пальцем не рушив. Все, чого ему було потреба, доставляли ему его подерті штани. Він ходив що дня по місті та вишукував людий, які тримають псів, і говорив їм, що то їх пес подер ему штани. Люди раді були, що лиш на тім закінчило ся і що пес не подер ще й литки Кохлерови, та щоби его зацитькати і не тягати ся з ним по судах, давали ему радо по півтора марки відшкодованя, якого він домагав ся. Аж остаточно люди спостерегли ся, що то напростїйший дурисьвіт і віддали его в руки поліції.

Петербурські часописи доносять дуже цїкаві вістки, як жие цар серед теперішного заколоту та несупокоїв. Житє его хоч не представляе нїякої вартости для підданих, бережуть дуже пильно та старанно. Сам цар так дуже боїть ся о свое житє, що навіть в часї,коли розмовляе з визначними російськими урядниками та певними слугами кнута, мае під мундуром сталевий панцир. Проходжуе ся цар на великій левадї в лїску, та на левадї нема нї одної деревини або корча так, що нїхто не може приближити ся неспостережений. Цїлої левади береже кордон вояків а всї мають приказ стрілляти сейчас кождого, хто посьмів би ввійти на леваду. Цариця післала свою повірницю до царя з дуже важною справою; однак ледви она прийшла на леваду — застрілили її жовнїри.

Пильнують хлопські сини царя, пильнують! Та чи довго?

В Петергофі, де е царска палата, арештовано узброених мужчину і жінку, що мали намір убити царя після его повороту домів.

Загальну ревізію, якої еще може й нїгде не було, переведено на приказ военного ґубернатора в Варшавї. Всї улиці рівночасно заповнили ся сильними віддїлами войск, кінної і пішої полїциї і козаками. Салдати були уставлені здовж улиць, не перепускаючи нїкого з одної на другу сторону. В многих місцях цїлковито застановлено рух дорожок. Ревізия розпочала ся за дня, а продовжила ся до півночи. Ся загальня ревізия викликали велику панїку. При тій нагоді арештовано дуже богато осіб. В однім лише саскім огородї арештовано кілька сот людий, з котрих часть по ствердженю особи випущено. На мостї що веде через Вислу, задержувано і арештовано всїх переїзджаючих Жидів.

В ґубернїях Саратовскій, Вятскій і Тамбовскій та над нижною Волгою бунтують ся мужики. Бунтарі відносять ся ворожо до попів і всяких урядників, пани продають землї за безцїн і утїкають.

На Боєвий Фонд в Галичині

На руки ред. „Свободи“:

Братство Пресьв. Дїви Марії в Скрентон, Па., відділ Р. Н. Союза 123, зложило 5.00

Попередно 827.88

Разом $832.88

СЛІПОТА НАСЛІДКОМ АЛЬКОГОЛЮ.

Новійшими часами звернули лїкарі увагу на згубний вплив деревляного сирого алькоголю, особливо коли в містї Ню Йорку одна дївчина натирала собі лице лїком заправленим сим алкоголем і в наслїдок сего зовсїм ослїпла. Др Дулител розслїджував опісля многі лїки і знайшов, що многі з них мають в собі сей алькоголь. Нещасна погоня за грішми загнала многих так далеко, що не лише до лїків призначених для натираня тїла, але до лїків які уживаесь до питя додають сей алькоголь, який мусить знищити кождий жолудок. Одиноким лїком про хорий жолудок е Тринера Лїчниче Гірке Вино, зроблене з чистого вина без додатку алькоголю. Оно вилїчить всякий жолудок і зробить его спосібним принимати і травити всяку страву; очистить кров, зміцнить нервову систему.

Продають у всїх аптиках Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Зол. годинник і ланцушок ДАРОМ

ЗОЛОТЕ ПЕРО ТАКОЖ. Правдиве, золоте перо ґарантоване позолочуване 14 к. золотом, приходить в гарній скриночці. Продають его всюди по 2 дол. Пішли нам 50 ц. і свій адрес а ми вишлемо Тобі се гарне перо і 25 всїляких золотих річий по 10 ц. одна. Коли їх продаш і дістанеш 2.50 дол. задержи собі 50 центів а нам пішли 2 дол., тодї ми вишлемо тобі зовсїм даром Американський золочений годинник, ґарантований, що буде держати добре час. Можете дістати мужеский або жіночий годинник і не буде тебе коштувати ні цента. Висилаєм для дївчат перлове перо і хрестик сли волять се вместо золотого пера за 50 центів, які тобі звернуть ся, коли продаш золоті річи. Зер

CROWN JEWELRY CO.
Dept. 167, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Вступайте до „Союза“!
160 „Союз“ платить 1000 долярів посмертного за мужа а 400 долярів за жену.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Антон Чехов.

Страшна ніч.

Іван Панихин скрутив лямпу і почав глухим голосом:

„На сьвятий вечер 1883 р. сидїли ми до пізна в ночи на спіритистичнім засїданю в хатї приятеля, що вже помер.

Як ми вертали домів, була страшна пітьма. Вогка мрака спиняла навіть віддих. Я йшов пощупки, бо улиці, якими я проходив, не були осьвічені.

Я жив тодї в Москві і то в найбіднїйшій части. Ішов я сумний і пригноблений.

„Твоє жите клонить ся до кінця! Покутуй!“ Сї слова чув я підчас засїдання з уст духа, якого ми викликували.

Я просив о повторене сих слів. Голос повторив і додав: „Сегодня в ночи“.

Я не вірю в спіритизм, але гадка про смерть усе мене зворушує. Смерть се неминуча річ, а всеж таки гадка про неї супротивна людскій природї.

Під ту хвилю окружала мене непроникліва пітьма, а о мої уши відбивали ся гуки далекої бурі, що свистала і гудїла в бічних уличках. Мною зоволодїв нечуваний доси переляк.

Я не був нїколи забобонний, але не мав відваги оглянути ся, бо я був певний, що справдешня смерть іде за мною.

Панихин відотхнув, попив водою і оповідав дальше:

„Ся невідгадна а всеж таки зрозуміла трівога не покидала мене й тодї, коли я вступив до комнати. В моїй вельми скромній комнатї було темно. Вітер, що гудїв на дворі, свистав також в печі і термосив зле зачиненим вікном. Коли маю вірити словам духа, подумав я собі, то се вже вістуни моєї смерти і мене переняв страх.

Я засьвітив сїрничок а рівночасно сильний подув вітру так затермосив усїма дверми і вікнами, що вся хата затрясла ся. „Бідні бездомні“... подумав я... але в сїй хвилї завмерла в менї вся думка. Волосе стало справдї дубом, в ушах моїх шуміло, а непречуваний страшний переляк обезволодїв всї мої члени.

При сьвітлї сїрника побачив я на помостї в моїй комнатї домовину. Сїрник сьвітив вправдї лише хвилину, одначе я бачив се з такою докладностю, яка тривае віками. Се була домовина для людини середнього росту, вибита рожевим шовком, на срібних ніжках, із срібними рукоятями, як звичайно уживае ся для дївчат з богатших станів.

Я заточив ся назад, упав до дверий, котрі відчинили ся, і покотив ся кілька сходів долів та відтак побіг по сходах. Ноги трясли ся підо мною і запутували ся в мій довгополий кожух. Серце било молотом, начеб хотїло розсадити грудну клїтку, а я біг дальше і опинив ся аж на улиці. Тут опер ся я до мокрого муру, щоби отямити ся“.

Одна із слухачок присунула ся близше до оповідача, а він говорив дальше:

„Я би був не злякав ся, наколи я в хатї застав би огонь, злодіїв, скаженого пса, я би не зачудував ся, наколиб стеля була завалила ся, бо все те можливі річи — але як ся домовина попала в мою комнату? Домовина якоїсь арістократки? Взагалї, чи се була сама лише домовина, чи в нїй не лежав труп властительки, котра зробила менї такі страшні, незрозумілі відвідини?

Ся тайна непокоїла мене. Наколи се не є якесь чародійство, то се певно злочин, подумав я. Я губив ся в здогадах. Двері комнати зачиняв я все при виході, а лише немногі знакомі знали, де я ховаю ключ. Сеж не можливо, щоби хто небудь з них внїс там домовину? Опісля думав я, що се може помилка, що домовину мали занести на висший поверх. Але чиж се вчинилиб без заплати, а бодай без могоричу? І якжеж дісталиб ся до комнати, коли я ключ найшов на своїм місцї. Чи се був той дух, що віщував менї смерть?!

Запевняю, що я не забобонний і не вірю в спіритизм, але така подія моглаб занепокоїти навіть фільософа. Я соромив ся в душі, вмовляв в себе, що се оптична омана, спричинена попереднім спіритистичним засїданем, непогодою і моїми нервами. Се конечно мусїла бути омана!

Дощ із снїгом бив менї в лице, вітер роздував поли кожуха, мало не зірвав шапки з голови, я перемок, дрожав із зимна, хотїв зайти десь до хати, але де? Назад домів? А як там ще знов застану домовину? Нї, се переходить мої сили! На улиці не можна було також під таку негоду остати і я постановив просити мого приятеля о нічлїг та звернув ся до Упокоїна, що опісля застрілив ся. Він жив недалеко від мене у крамара Черепова в мертвій уличці.

Панихин обтер піт з чола, зітхнув важко і оповідав дальше:

„Упокоїна не застав я дома. Коли на мое стукане не відповідав нїхто, сягнув я рукою у відомий менї сховок за ключем, найшов его, відчинив двері і війшов до комнати. Я дуже добре знав сю комнату. скинув кожух і шапку на столець коло дверий, а відтак підступив до софи і положив ся. Я був вельми утомлений. Вітер гудїв ще безнастанно. В комнатї було студено і темно. Я сягнув до кишенї, виняв сїрники, засьвітив оден сїрничок і нараз божевільний ляк обгорнув мене. Я крикнув і вибіг з комнати. Я побачив те саме, що в моїй комнатї — домовину! Домовина приятеля була більша, з брунатного металю, з бронзовим оббитем, а задля того домовина видавала ся ще темнїйшою. Яким способом она там попала? Я був певний, що я нервозно хорий і маю привиди, Справа з домовинами не могла бути нїчим иншим як оптичним привидом! Мій ум затямив се дуже добре, я був певний, що мої нерви роздратовані спіритистичним засїданем і мене чіпила ся манїя. Голова болїла мене страшно, ноги не могли мене удержати, на дворі гудїла буря, начеб цїле пекло виступило а я без кожуха і шапки.

Що дїяти? Я чув, що довший побут на улиці, се моя смерть. Аж ось погадав я собі, що недалеко проживае лїкар, також мій приятель, що був разом на спіритистичнім засїданю. Він був ще нежонатий і жив у домі Клабіщевского на пятім поверсї.

Там дожидали мене нові муки. Вступивши до сего дому, почув я, як хтось біг долів по сходах і кричав нелюдским голосом: „До мене! сюди! двернику!“ Рівночасно бачив я, як хтось перебіг попри мене в розхрістанім кожусї і в заломанім цилїндрі. „Поґостов!“ кликнув я, пізнавши мого приятеля, лїкаря. „Що з тобою?“ Поґостов задержав ся і хватив мене судорожно за руку. Він був блїдий як стїна, дрожав як лист на трепетї, очи его стояли стовпом а він спитав: „Чи то ти справдї, Панихин?“

„Справдї, але що тобі е? Ти змінив ся до непізнаня, що стало ся з тобою?“

„Ах брате! позволь, щоб я відотхнув. Як я зрадїв, побачивши тебе, наколи се дїйсно ти, а не яка омана! — Я проклинаю нинїшне засїдане — оно так мене роздратувало, що — подумай собі — що я в своїй хатї побачив домовину!“

Я не вірив своїм ушам і просив, се повторити. „Домовину, справдешну домовину!“ потвердив доктор і сїв на східок. „Я не є трусливий, одначе думаю, що сам чорт злякав би ся, наколиб війшов до своєї зачиненої комнати і попав на домовину!“

Ледво отямившись, оповів я ему про дві домовини, які я бачив. Ми поглядали зачудовані оден на другого, щоби впевнити ся, чи ми живемо і почали себе обопільно общупувати. „Я чую біль“, сказав доктор, „а я також“, відповів я.

„Отже ми живемо і се правда з моею домовиною і двома твоїми! Щож отже?“

З годину посидївши на сходах, постановили ми збудити дверника і з ним разом піти до горішньої комнати. Так і стало ся. Ми пішли на гору, засьвітили сьвічку вже перед дверми і при сьвітлї побачили серед комнати срібну домовину із золотим хрестом на верху. Дверник перехрестив ся побожно.

„Тепер“, промовив доктор дрожачим голосом, „погляньмо, чи домовина порожна, чи в нїй хто спочивае?“

Ми довго вагали ся, але на останку піднесли вікко. Домовина була порожна, але в середині був лист такого змісту:

„Милий Поґостов! Як знаеш, відносини мого тестя як найгірші. Завтра, найпізнїйше після завтра мають его грабити, а се знищить і его і мене. Вчера отже на родинній радї постановили ми, після спромоги випорожнити наш склеп, а покладаючись на те, що ти й инші приятелї збережуть мое естваване, велїв я кождому з вас до хати внести по одній з дорожших домовин задля перехованя. Покладаючись на твою приязнь, остаю щирим твоїм Іван Челюстин“.

Після сеї пригоди пролежав я недужий три місяцї.

Жнива й Дума.

Ще з весни люде радїли що сими жнивами зароблять трохи хлїба, бо в пана він показував дуже гарний, хоч і в селян, в кого е земля, він був не гірший. Жнива підходили. Паньскі лани з пшеницею видавали в себе жовте море, яке золотом хвилювало на сонци од тихого вітру.

„Бернатка достигла“ — казав пан управляющому, — треба взавтра послати Йвана, щоб позагадував женцям...

Ще тілько почало жеврїти на сході, як прикащик вже скорою ходою їхав по селї і викликав, щоб йшли женцї. Село заворушилось. Зійшло сонце і половина селян була вже коло пшениці. Декотрим прикащик відміряв скілько „займати“, а декотрі роздивлялись, де-б лучше стати, щоб заробити хоч що небудь, бо пшениці для всїх селян було „маловато“. Управитель їздив по межі, роздивляв ся і записував „постатї“. З яру підходили ще женцї з молодих хазяїв.

— Боже поможи! — сказав один з них, підходючи до першої постатї, на котрій жали двое старих людей.

Спасибі, Боже й вам поможи! — радісно відповів дїдок до молодих.

— А за який сніп?

— А хто його зна, — по торішньому мабуть...

— То требаж запитати управляющого...

Добрий на поминї управляющий вже під'їжджав до молодих і кликав їх займати постатї.

— А скажіть, проше пана, за який сніп будемо ми жати?

Пан здивував ся — се його трохи образило: й жадного року його не питали, за який сніп жнемо, а тільки після жнив пан велїв відтикати 13 чи 14 стіп, а тепер ще й питають „який“.

— Яж переказував, що сього року віддіткну ще „лучше“, нїж по ті роки, — промовив здивований управляющий. — Сього року ваш талан... заробите хлїбця, хвате й на шклянного бога з червоною головкою... віддіткнем вам 11-тий сніп — вже задоволено скінчив він.

— Нї, ми не будем жати за 11-ий сніп, — сказав оден з них. — Ви согласні панові даром збирати хлїб, чи нї? — сказав він до всїх.

— Нї, не будем, не будем за одинадцятий — залунало по всьому лану; і люде всї покидали жати і стали підходити до управляющого.

— Ну, то знаете ви що, люде добрі, — я вам скажу по правді: „пан хазяїн“ (так називав він власника землї, щоб одріжнить себе „пана“ управляющого) дав менї наказ, щоб я пообіцяв людям девятий сніп, — инше я не можу.

— О, бач який! — загукали люде. — Пан казав девятий, а він дае одинадцятий. Нї, не хочемо і за девятий! Як не пятий, то не будемо жати. До дому всї!

Ще довго сперечались, — нарештї всї погодились не йти за дешевше, як за шестий, а поки пан відповідае на це, всї повинні йти з лану до дому... Тим часом дїдок з бабкою вже дожидав тринадцятого снопа...

— Ще зо дві жменї — сказав він до баби; бабка поклала.

— Що се вони там так репетують? — сердито запитала вона старого.

— То „молоді“... „забастовщики“, „консистутники“ — процїдив через зуби дїд, з'язуючи снопа трохи „тїснїще“ і відволїкаючи його в сторону від других...

— Слава Богови! вже одного заробив...

— Кидайте дїду Макару, жати, та йдїть до дому, бо пан хоче, щоб йому дуже дешево вижали.

— Як то дешево? чогож... Так як і торік... за тринадцятий.

— Еге, дїдусю, вже минулось торішне... пан вже дае девятий, а ми на шестому поклали кінець, инакше не хочемо.

Дїдок збентежив ся.

— Ну й народ молодий понастав — пан дае девятий, а ми не хочемо, — передразнюючи говорив дїдок.

— Та й чогож ви? що вам все віддати? А як бувало за 18 шагів цїлий тиждень ходиш молотати, чи косити, — і пішов дїд про „бувале“, бо балакучий був.

— Що ви все, дїдусю, про „бувале“ — перебив його другий, теж не молодий чоловік — „бувало вас „березовою“, та „ремінною кашою“ годували, та ще й лучше, могли вас за рябеньку собачку примінять, чи в Сибіру безневинно згноїти, а тепер вже нї, бо нема того права; то як „земский“ та „мировий“ нами порядкували, то нас лупцували скільки влїзе, а тепер — зась, тепер і ми такі пани, як і вони, бо в нас Дума — вона за нами. Вже поминали ті роки що... до дому!

— Всї потягнулись межею до села. Пішов і дїдок, і вдома довго мізкував над тим, що говорять „молоді“: „тепер нема нас катувати, і ссати з нас кров, — тепер Дума“.

Селянин І. Біленький.

Примірний піп.

О. П. Петрицкий, парох села Колоколина в Рогатиньскім повітї, в Галичинї, склікав був до Чернева якісь „неформальні“ збори а львівске намісництво засудило його за се на три дни арешту. Коли жандари явив ся забирати о. Петрицкого, о. Петрицкий лежав у ліжку хорий і розуміе ся, не пішов з жандармом. Тодї комісар рогатиньского староства, Кантор, явив ся з 6-ма воякамидраґонами і казав узяти о. Петрицкого силоміць до арешту. Поваляного і збитого, лише в сорочцї і портяницях, накритого військовим плащем завезено о. Петрицкого до тюрми в Бурштинї і там він відсидів свое. В три тижнї після того а то 17-го серпня, приїхав до о. Петрицкого той же Кантор задля доручення йому якогось урядового письма в польскій мові — таких писем о. Петрицкий не приймае — та якогось випису з метрик для староства. О. Петрицкий не обзивав ся і словом на запити і замітки Кантора і за се комісар казав арештувати о. Петрицкого. Віт, полїцай, гайдук і жандарм ухопили о. Петрицкого на руки і винесли до фіри; але що фіра не була готова, то поклали сивоголового сьвященика на землю серед плачу родини та збіговиска сусїдів і так обтиляного, блїдого на пів живого поклали на фіру і пігнали до бурштинецких арештів. Комісар закинув о. Петрицкому перед судом „грізну поставу“ за те, що мовчав. Але бурштинецкий суд не побачив у поступку о. Петрицкого нїчого злочинного і пустив його на волю. Ізза сеї нечуваної події появила ся в „Дїлї“ статя „Сьвященика“, котрий кінчить еї ось якими домаганями: аби декани скликали в цїлій Галичинї соборчик з попів одного дня і аби збори по-

Digitized by SVOBODA NEWS.COM

пів ухвалили домагати ся від центрального правительства усуненя намістника, під котрого управою роблять Русинам такі дикуньства тай поділу Галичини на два намістництва: руске у Львові і польске в Кракові; зажадати безпроволочно суспендованя комісара Кантора, від 1-го вересня почати загальний бойкот політичних властей в Галичині аж до дня сповненя домагань Русинів. „До криміналів—каже той Сьвященник, — усіх нас, понад 3000 сьвящеників не запроторять, а хоч би і так навіть стало ся, тогди маємо за собою нарід і опінію Европи; довідає ся сьвіт культурний о нашій роспуці і нашій силі. Прошу поважно застановити ся над нашим положенем! Возьмем ся солідарно до борби з насильством, то побідимо певно; а занехаємо справу, то не варті будемо і нюха табаки.“ Поки що зібрало ся в сій справі лише руске духовенство рогатиньского повіту, без ріжниці поглядів, 29-ого серпня на довірочну нараду під проводом найстаршого віком о. Михайла Бачиньского, а вислухавши о. Петрицкого яко сьвідка, ухвалило відтак однодушно:

1) висловити о. Петрицкому повне признане, за неустрашимість у боротьбі за церковно-народні права, 2) признало, що наруга, вроблена о. Петрицкому, е наруга над усім духовним станом, 3) відкликати ся до всего руского духовенства в Галичині, аби солідаризувало ся з акцією о. Петрицкого, 4) зателеґрафувати до президента міністрів, протестуючи проти брутального арештованя о. Петрицкого жандармом і подати міністрови жалобу на иньші, 5) подати жалобу до митрополичого ординаріяту тай до апостольскої нунціятури в Відни; 6) візвати руські парляментарні клюби у Відни й Львові, аби заняли ся справою о. Петрицкого й домагали ся потягненя винних до острої відповіди; 7) аби руский клюб у Відні домагав ся зараз у державній раді скасованя поліційного патенту з 1854 р., котрий у Галичині прикладають головно до руского народу і духовенства. Виконане сих ухвал поручено повітовій рогатиньскій орґанізації.

Бажаючи, аби акція, піднята неустрашимим о. Петрицким обхопила швидко все наше духовенство та ввесь наш нарід,— мусимо завважати, що до сего хибує одної річи. Наші дневники й збори попівскі обурюють ся наругою над сьвященичою честію о. Петрицкого тай усіх попів, а не над л ю д с к о ю честію. Кілько то тисяч раз потоптано людску честь і людске тїло наших селян, подібно, як се стало ся з о. Петрицким,— а загал попів не обурював ся на таке і не знимав ся до боротьби за права наших селян. Знак тому, що вважав мужицкі права за щось менше ніж права сьвященичі. Треба було аж чисто звірского поступку Кантора і товаришів з о. Петрицким, аби загал духовенства почув, що таке болить. Побачимо, чи богато попів послухає дописувача „Діла“ та рішень зборів рогатиньского духовенства. Побачимо, чи духовенство зможе зняти ся висше своїх станових інтересів і чи стане однодушно за потоптані права нашого народу. Своєю дорогою, рішучість о. Петрицкого може служити за взір і всім нашим селянам у боротьбі за свої права.

Як в дикій Азії.

В рудецкім повіті в Галичині був сего року рільний страйк. Хотяй хлопи поводили ся зовсім супокійно, то однак жандарми мусїли винюхати бунт, а староста Покіньский мусїв показати, як сильну він має руку.

Галицко-австрійским звичаем поарештували цїлу масу хлопів, що супокійно сидїли в хатї, а що лиш тільки завинили, що читали ґазети і купували книжки до читаня.

Тих людий покованих жандарми віддали на ласку і неласку старості Покіньскому, а сей усїх приставлених хлопів казав позамикати. Страшні муки, які бідні люди терпіли, пригадують азійскі тортури. Одного робітника арештували жандарми під закидом ширеня брошур. За се Покіньский держав його через 4 дни в інквізиції, а опісля засудив на 80 корон гривни, або 8 днїв арешту. Сей панок не позволив робітникови написати навіть лист до адвоката, грозячи ему смертію. Жандарми арештували на слїпо, щоби лиш показати свою силу. І так від 14 до 25 липня замкнули до арештів більше як 60 хлопів; тих Покіньский засудив на 5, 6 і 7 днїв арешту за страйк. Арешт в Рудках складає ся з чотирох малих комірок. В одній такій комірці може помістити ся 10 людий; подвіре сего арешту так мале, що має ледви пару квадратових метрів, до того ще на тім подвірю є превети для цїлого суду. Прошу собі уявити, який страшний воздух, ще до того в лїтї! Деж там помістить ся тих 60 людий.

Тож 18-го липня васлаб хлопець, маючий 15 лїт, так тяжко, що чверть години лежав без памяти; в той сам день захорував також старший 54 лїтний чоловік. Він також лежав без памяти через пару годин, доперва на крик других арештованих прийшов наставник арештів і казав їх обох затягнути д о с т а й н і на с в ь в і ж е п о в і т р е. Коли арештанти жадали для них лїкаря, відповів сей наставник, „що хлопови не треба лїкаря, нехай страйкує“; і ті нещасні люди мусїли лежати днями і ночами в стайни, посеред худоби та свиний, качок і курий. В тій стайни е лайна з худоби від непамятних часів.

Наставник арешту Каспер Зигмунт в страшний спосіб знущав ся над людьми. Він кричав до хлопів: Ви ..... сини, шляґ би вас трафив, я вам дам страйк! Малих хлопців бив по лици. Як був тверезий, то дав арештантам води, а як був пяний, то вони цїлком води не дістали. А сей великий чоловік був що дня пяний. Усїх арештованих морили страшно голодом. 22-го липня не дав нїкому обіду, тому, що люди не хотїли їсти такого свиньства. Доперва, коли прийшов секретар, попробував страву, то на другий день лїпшу їду дістали. Коли так страшно арештованих мучили, бавив ся Покіньский дуже шумно. Він гостив в Конюшках тулиголовских на забаві через цїлу ніч у посесора Вездера, а рано казав з відтам нових людий арештувати. Так господарить сей Покіньский, наче азийский деспот, що має власть життя і смерти над людьми.

Тактика терору і оружної борби.

Вісти про революційну борбу в Росії, які до нас доходять, вказують на те, що ся борба чим раз більше прибирає форми систематично і при помочи щораз докладнїйше обдуманих і лучше приготованих средств веденої війни. Революційні партії порозумїли, що ся борба з довговіковим ворогом не може так скоро покінчити ся і що побіду революції треба дорого окупити. І в послїдній добі революційної борби бачимо вже скрізь більше правильно і пляново ведену акцію. Чимраз меньше тепер вже тих хвилевих, необчислених і неприготованих вибухів, які в перших часах революції доволї часто повторювали ся, а чимраз більше проявів знаменитої военної тактики.

Тактика терору стала тепер в борбі проти царату тактикою всїх революційних партий. Ся тактика, розвинена в послїдних часах у правильну, з розмислом і спокійно виконувану боеву систему, стала для царского уряду страшним судом за довголїтні злочини. В кождім більшім містї Росії нема дня без вибуху бомби, без атентатів — нема дня, в котрім не згинуло би певне число царских посїпаків. Ґенерал ґубернатори, полїцмайстри, ґенерали, комісарі, офіцири жандармерії, навіть міністри, — то всьо люди, що нинїки неповні дня, ні години, в котрій спаде на них кара смерти. Гинуть один за другим ті кровожадні пси царскі, гинуть з рук безпощадних борців революції. А коли нераз і атентати не зовсім удають ся, як приміром на ґенерал ґубернатора Варшави Скалона, або на міністра президента Столипіна, то все таки е вони грізним memento для ворогів мілїонових мас люду. А хотяй Столипін не згинув, то в його крику розпуки по вибуху бомби, в тих словах: „Мої дїти! ратуйте мої дїти!“ — висловилась вся немїч і страшна трівога перед кривавою карою революції за сотки і тисячі замучених, замордованих, згоблених людий.

Бо пімста революції не щадить нїкого; і коли нераз в борбі падуть жертвою люди, що нїякої дїяльної участи в звірствах царату не брали, то ті жертви падуть тяжкою зморою на душі верховодів реакції, на всю буржуазію, на ті знїчемнїлі верстви суспільности, що стоять — хоч і пасивно — в таборі царизму. Нема сумнїву, що того рода терористичні аґументи промовлять дуже сильно і переконуючо до совісти реакційних сфер.

Та до сеї тактики терору революційні партії не ограничають своеї теперішньої дїяльности. З численних подій у Росії в останних часах видко, що революційна армія готовить ся всїма силами і ріжними способами до оружної розправи з царатом. Скрізь маси пролетаріяту стараються ся заосмотрити ся в оруже ріжного рода — і дуже рідко удає ся властям царским пороловити десь певну скількість револьверів, або відкрити кілька бомб. Від часу до часу в деяких містах пробують вже ті уоружені віддїли революції своїх сил в отвертих борбах на улицях міст і видержують довго і сьміливо на місци битви та приносять царскому військови богато шкоди. А рівнорядно з тими приготованями йде інтензивна аґітація серед війска. Революціонери знаючи се, що без позискання значної части війска для революції, борба була би незвичайно тяжка і без певних виглядів на успіх, ведуть енергічну пропаґанду революційну між царскими жовнірами, а численні бунти військові, бунти нераз дуже значної части залоги по кріпостях, доказують, що та пропаґанда не йде на марне.

Додаймо до сего невсипущу працю аґітаційну серед мас хлопских, котрі чимраз більше революціонують ся і підносять бунти, а будемо мати в загальнім начерку образ плянової роботи революційних партій у Росії в нинїшну добу.

І нема сумнїву, що така систематична, плянова борба мусить довести революційний пролетаріят до побіди над деспотичним царатом. А сеї побіди жде нинїки з щирим бажанем весь поступовий, вольнодумний сьвіт, а в першій лїнії весь соціялїстичний пролетаріят сьвіта і весь робучий народ.

— Хто пришле менї докладні адреси своїх знакомих перебуваючих в Америцї, тому вишлю в презенті або мапу Австрії або Америки, або красну книжку до моленя. 37-

John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.

Коли посилаєте адреси, напишіть, що вичитались оте оголошене в „Свободї“.

Дописи.

З Philadelphia, Pa.

Тілько що наше Товариство Івана Наумовича вступило до орґанізації Р. Н. Союза а вже кнутопоклонники зачинають нас чернити, хотять підорвати довіре членів до Р. Н. Союза. Кажуть, що нїт такої плюгавої орґанізації як Р. Н. Союз, що суть там жиди, Литвини і Поляки і т. п. Радимо Вам п. Л., щоб ви свого дозирали, а не чужого, бо на другий раз подамо публично повне ваше імя.

Не хотїли ви щоби ми мітовали в церковній галї і прогналисьте нас, та кричалисьте: баба з воза коням легче, то що хочете від нас? Наше Товариство помалу процвитає, отримувало перший Вечерок 15-го Септембра в Суботу вечер під чис. 211-15 Fairmount Ave., Хто би хотїв вступити до Товариства Івана Наумовича, нехай прибуде на наш мітинґ, під ч. 567 N. 5th St.

А не відкладайте Братя, тілько вступайте поки час еще, поки ви ще здорові.

Секретар Товариства Івана Наумовича
С. Мурянка.

З Філаделфії, Па.

В суботу, дня 15-го вересня с. р. відбули ся в Філаделфії, Па. заходом товариства „ім. І. Наумовича“ вечерниці з танцями. Салю заповнили битком наші красавиці та молодці. Численну участь взяли також члени товариства „Любов“, явила ся й наша руска інтелїґенція, як пп. Поляк, Кречковский, Довбенко і прочі, були і російскі Українці і инші славяни. Аж серце радїло та здавалось нам, щосьмо в рідні, колисьмо почули коломийку та наші народні пісні. Наша молодїж показала сьвітови, що уміе гідно чести забавлятись. При тій нагоді заявили декотрі гості свою готовість вступити в члени так нашого товариства як як і „Рускоґо Народного Союза“, для того видїл товариства „ім Наумовича почуває ся до милого обовязку, всїм гостям та членам зложити отсим прилюдно Спаси-Біг за ласкаву так численну участь.

Комітевий.

З Плезант Гом, Ман., Канада.

Дня 8-го вересня с. р. загостив до нас дорогий ґість Др. Ю. Бачиньский і був у нас три дни. Через той час не сидїв він даром, а все ходив з місця на місце та старав ся точно дослїдати жите Русинів в Плезант Гомі. І так в в неділю був на Богослуженю в нашій самостійній церкві, де по Богослуженю сьвящ. А Вільчиньский в імени цїлої громади повитав его сердечними словами, висказав ему подяку за труд взагалї, який він підняв на себе для добра цїлої Руси-України, а вкінци склав подяку за посїщене плезентгомских Русинів і закінчив словами многая і благая лїта, що й місцеві сьпіваки красно відсьпівали. Др. Бачиньский зняв собі фотоґрафію з нашої церкви разом з людьми, а також і з декотрих руских селяньских хат на вічну памятку. Пізнїйше загостив до руско-анґлїйскої школи, в котрій питав маленьких дїточок дещо з науки, а ті відповідали знаменито по руски і анґлїйски. Тут пізнати щиру працю учителя І. Василишиного, котру і Др. Бачиньский ему признав. Потому відвідав Др. Бачиньский декотрих тутешних фармарів і признав, що на инших кольоніях Русини стоять значно лїпше матеріяльно як ми, але за се належить ся подяка руским „патріотам“, котрі майже силою заселяли нами сю кольонію. Дякуєм Др. Бачиньскому, що приїхав до Америки, щоби тут придивити ся, де найвідповіднїйше місце для наших руских еміґрантів. Сподіємось, що, коли Др. Бачиньский верне до родимого краю, то тисячі наших руских братів знайдуть у него щиру пораду що до еміґрації до Канади. На сім місци желаєму Др. Бачиньскому щасливої подорожи до старого краю і просимо по можности писати деколи до „Свободи“ про жите старокраєвих Русинів.

Іван Г. Дрогомирецкий.

З Ґімлї, Ман., Канада.

Нещаслива пригода лучилась в Ґімлї, Ман., Канада. В неділю дня 16. вересня застрілив 9-лїтний хлопець Сосїцкий 13-лїтну дївчину Анну, доньку тамошного фармера Стефана Семенчука, таки в хатї его родичів в їх неприсутности. Батько дївчини знаходить ся якраз десь на роботї, а мати при неділенцї пішла до церкви Богу помолитись. Дївчина також вийшла до сусїди побавитись. Там застала лише хлопця, бо родичі его були також в домі Божім. Хлопець той взяв в руки пушку і почав нею бавити ся. Нараз дав ся чути вистріл і в тій хвили знайшлась дївчина на земли нежива в калабани крови, бо куля перелетїла через еї голову, вириваючи за собою мозок і опинилась аж в стїнї. В понеділок перевезено тїло дївчини в домовинї до церкви, де мусїло лежати аж до прибутя комісії.

Анна Чернецка.

Болючі кризі і члени

тратять біль і штивність після кількоразового натертя

Д-ра Ріхтера Котвичним Пейн Експелєром

Фамілїйне средство вживане по многих краях як лїк проти Ревматизму, Сїятики, Болю в боцї, Невралгії, Болю в горлї і грудях, Болю голови і зубів.

Продають по всїх аптиках по 25 і по 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl Str., New York.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA„
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців $2.00
До старого краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російські Українці через Книгарню „Кіївской Старини“ Безаківска 14, Київ.

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (мові ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офісї, пішліть нам, бо без того ми не годни грошей дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, як і нового, також свій старий адрес.

Надходить слушний час!

В нинїшнім числї „Свободи“ надруковали ми вістку про арештоване о. Петрицкого і про зьвірске обходжене ся з селянами арештованими за страйк.

Хоч і як обурюючі ті обі звістки, то однак треба памятати, що се лише капля води в мори, що таких і сто раз гірших зьвірств на рускім народї в Галичинї допускаесь польско-шляхотский уряд не що днини, а що години, бо сей польско-шляхотский уряд, а з ним і цїла польска суспільність (з малими виїмками) завзялась до ноги винищити весь руский нарід в Галичинї і на рускій земли побудувати Польщу!

До сеї цїли ідуть они відкрито, не соромлячись вже навіть свого дїла, ідуть холоднокровно, систематично, з вирахованем.

Они держать вже руский нарід за горло і здавлюють его постепенно, поволи, та дивлячись на годинку, рахують сї хвилї, коли сей руский нарід замкне на все свої повіки, коли его не стане, коли будуть могли ему засьпівати „Вічную Память!“

І се, що ми ось тут подаемо, се не маячене хорого мозгу, а е се вражіне, якого дізнаесь читаючи раз враз в краевих часописях про ті систематичні а підлі і тонко придумані атаки на все, що пахне руским духом, про сю справдї чортівску ненависть, яка горить у грудях кождого шляхотско-польского урядника, від найвизшого до найнизшого, до усего що руске!

Впрочім такого самого вражіня дізнав і д. Радецкий, немолодий вже і вельми поважаний професор Одеского університету, побуваючи якийсь час в Галичинї, котрий і пише про усе те книжку.

Значить, усе те факт!

Як відносять ся старокраєві Русини до сего факту, про се також звісно кождому з краевих часописий. Одні заняті своєю щоденною бідою, не розуміють грозячої їм небезпеки, инші за темні, щоб еї зрозуміти, ще инші стали хрунями і помагають ворогам в їх роботї і лише мала частина робить надлюдскі з'усиля, щоби противстояти ляцкій навалї.

Є ще і такі ідеалїсти між Русинами, що вірячи в справедливість своєї справи, ждуть чогось незвичайного і сподіють ся спасеня самі не знаючи звідки. Але часи, коли такі слова як справедливість і правда мали вплив на людий давно проминули — днесь все опираесь на силї.

І дармо Русини будуть кричати устно та письменно про свої слушні права. Сли не поставлять сили, яка перемогла би ляцку силу, Ляхи з'їдять їх безумовно.

Під силою розуміемо не лише силу фізичну, але також силу економічну і культурну. Усї они повязані тїсно з собою, але з усїх них найважнїйша мабуть сила економічна, бо на нїй обі другі спочивають. Чоловік, що стоїть добре матеріяльно, буде і фізично спильнїйший та здоровий, а такими будуть і его дїти. Заможний чоловік лїпше з'їсть, лїпше мешкае, лїпше одягаесь, в него і кулак сильнїйший... Він не потрібуе нїкому кланятись, нїкого о нїщо просити, тому в него більше незалежности, певности себе, почуваня своєї людскої гідности. Та бо і на тім не конець. Чоловік заможний може образуватись, читати книжки, газети, дїти в школу посилати, чого не може зробити чоловік бідний. Рівнож здоровим нї сильним фізично чоловік бідний не може бути, а ще менше певним себе, незалежним від других.

Так отже бачимо, що економічна сила з усїх трох найважнїйша і еї передовсїм треба виробляти.

Початки такого вироблюваня економічної сили в рускім народї в Галичинї вже давно зроблені і немалий поступ видно у сім напрямі. Але кромі сего, богато ще зістае до роботи, аби витворити таку економічну руску силу, яка подужала би силу ляцку. Як і що дальше у сім напрямі робити, про се найлїпше знають ті, що живуть там на місци, нам же Русинам еміґрантам тут в Америці треба застановитись над питанем, чи і ми (хоч кинені далеко за море) не моглиб в дечім причинитись до піднесеня економічної сили руского народа в Галичинї.

Думаем, що так, а се:

1) Через щаджене зароблених тут гроший і закуплюване за них землї в Галичинї.

2) Через уміщуване зароблених тут гроший в руских банках в Галичинї.

3) Через спомагане грошем усяких починів, що мають на метї економічне піднесене руского народа в Галичинї.

Що до першого, то тут конечно потрібне, аби в Галичинї якийсь чоловік або спілка занялись спеціяльно перепродажею землї, чи то паньскої, чи мужицкої (приміром тих, що їдуть до Америки) для галицких селян або тих еміґрантів, що хочуть назад вернути до краю. Пертрактації сего рода можнаб переводити також при помочи відповідного бюра в Америці.

Другу точку можна буде сповнити тодї, колиб галицкі рускі банки схотїли именувати когось тут своїм заступником*).

Повисшї дві справи можнаб назвати чисто бизнесовими, бо тут чоловік купуючи землю в краю, чи вкладаючи до краевого банку грошї, хоч і причиняесь до піднесеня економічної сили руского народу в Галичинї, то однак робить се передовсїм в своїм власнім інтересї, між тим як третя точка вимагае вже певного жертволюбія.

Щоби сповнити сю трету точку треба, на нашу думку, передовсїм помочи з'орґанізоватись малоземельним і безземельним селянам в Галичинї, бо они становлять масу, значить силу галицко-руского народу. Таку орґанізацію можна перевести лише при помочи устної і письменної аґітації, при помочи страйків і бойкотів, а на усе те потреба великої сили гроша, якого ті бідні селяне зложити не могуть, бо его не мають, а богатшї селяне і інтелїґенти не дадуть, бо або не схочуть, або мають инші потреби близші їх інтересам.

А що в Америці між Русинами як раз найбільше таких мало або безземельних селян — думаем, зовсїм справедливо буде, если ми, Русини американськї, поможем нашим братам селянам в Галичинї з'орґанізуватись так як з'орґанізовані тутешнї юнії. Колиб рускі селяне в Галичинї мали сильну орґанізацію, сильну юнію, тогди будучність руского народа в Галичинї запевнена.

В тій думцї, що нашому повисшому висказови нїхто перечити не буде, ставимо під осуд пов. читачів і всеї американьскої Руси таке:

Засновати в Америці „Хлопскнй Страйковий Фонд“ і збирати на него при всяких нагодах. З Фонду того булиб удїлювані запомоги на піддержане страйкуючих селян в Галичинї і орґанізоване їх в одну могучу юнію, яка обняла би всї повіти і села.

На такий Фонд потребаб почати збірку сейчас, аби заки прийдуть весняні роботи, вже часть селян була з'орґанізована, а найбіднїйші мали яку таку запомогу.

Хто вірить в сю справу і спочувае еї, нехай посилае грошї на адрес редакції „Свободи“:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Редактор „Свободи“ дае на разї на сю цїль від себе 10 долярів.

Рівночасно повідомляем, що складки на Боевий Фонд в Галичинї і на Революційну Українську Партію в Росії з отсим числом замикаем, а остаточне справоздане буде свого часу оголошене. Першу замикаем тому, бо аґітація за виборчою реформою на разї так, як би закінчена, другу (на Р. У. П.) замикаем тому, бо, як знаем з достовірних жерел, українськї революціонери в Росії мають досить гроша і збірка наша мала на метї головно заявити їм симпатії американьских Українців, що і зроблено, а не дати якусь більшу матеріяльну поміч.

Тому кождий, кому дорога его батківщина, дорогий руский народ в нашій тїснїйшій вітчині Галичинї, нехай шле свої датки на „Хлопский Страйк в Галичинї“.

*) Першою і другою справою моглаб занятись в браку відповіднїйших людий або інституцій редакція „Свободи“.

Ще в справі інтелїґентнїйших іміґрантів.

Послїдними часами щораз то частїйше звертають ся до редакції „Свободи“ інтелїґентні Русини з Европи з просьбою о інформації про Америку і раду чи їхати тут або нї.

Не могучи кождому з осібна докладно відповідати, подаем отсим до відома усїх інтелїґентних охотників еміґрувати до Америки що слїдуе:

1) Американьска руска суспільність находить ся ще в сїй стадії, що лише дуже незначному числу інтелїґентів (хоч они еї і як потрібні) може дати занятe. Доказом сего інтелїґентні Русини вже тут замешкалі, що мусять між чужими шукати хлїба. Американьска Русь дае доси жите лиш попам, дякам і невеликому числу людий занятих при тутешних часописях; навіть фаховому і доброму учителеви, сли не е рівночасно дяком, тяжко найти тут місце. Значить, кождий інтелїґент, що тут їде, мусить бути приготований на се, що прийдесь ему жити і працювати між чужими.

2) Працяя між чужими вимагае або спосібности тяжко фізично працювати, або докладного знаня анґлїйскої мови і певного фаху.

Хто не мае одного анї другого, той майже засуджений тут на смерть.

Звідси виходить, що чоловік без жадного образованя, не умiючий навіть нї читати нї писати, але привикшний до тяжкої фізичної роботи, може тут далеко легче і далеко лїпше житe собі знайти, як чоловік хочби навіть з університетским образованем, але не знаючий докладно тутешньої мови і неспосібний до тяжкої працї.

Хто фізично добре збудований, енергічний, на все готовий, та ще знае хоч по троха анґлїйску мову, може тут прийти, а навіть з часом виплинути „на верх“ — мусить однак бути приготований на се, що зразу прийдесь ему братись за просту роботу, стати пролетарем-робітником.

Є ще такі, що хотїлиб кінчити тут студії. Отже наука в тутешних закладах наукових дуже дорога. За ті самі або і менші грошї можна далеко більше скористати в найлїпших европейских університетах.

З нагоди появи часописи „Роботникъ“.

Здаеть ся, що якби посторонний Українець приїхав тут в Америку і сейчас здорово глянув на інтелектуальне і орґанізаційне жите тутешної України, то насамперед вибухнув би .... пустим сьміхом а потім зачервонїв би ся по самі пяти зі встиду, що і Він е Українцем.

Чому?

Америка се сторона, що розвоем своїм випередила всю Европу, весь сьвіт, і кождий нарід, що тут приїжджае передовсїм приниmae американьску культуру і підносить ся понад своїх братів, що остали ся в краях старих. Ми приїхали з одного з найтемнїйших кутків Европи, але тут не лиш не піднесли ся, а ще й цофнули ся взад о кількадесять лїт і тим лиш сором наносимо українському імени. Ми якраз доперва тепер переживаемо се, що Галичина переживала ще із приходом Драгоманова. (Невірні Томи нехай лиш заглянуть в стовпцї „Канадийского Фармера“ а переконають ся).

Хто і що сему станови за причина, се шкода й говорити, бо і занадто воно звісно і неодному було би не смачно а на голову редактора готово би бурю стягнути.

Так з того всього краще ограничити ся лиш на однім доказї нашої некультурности, що хронічно проявляе ся у невластивім називаню річий; знаменність, яка сьвідчить лиш про брак понятя ріжницї між переконанями, між барвами, між кулаком а носом. Перейдїм по назвах товариств і читалень, по назвах бизнесів, по назвах часописий, а аж за голову вхопимо ся. Що крок а мусимо собі сказати: „де кум, а де коровай! Що се дїло мае з такою назвою спільного?“

І як се дїло мале, то на „хрестителїв“ можна ще здвигнути плечима, коли ж таких дрібниць стае за богато, повинноб ся на хрестителїв крикнути: „Stop that nuisance!“; але як і більше загальні справи зачинають щораз частїйше в такий спосіб хрестити ся, то „хрестителїв“ належалоб ся випровадити перед публичний суд та дати им добру науку, чи за їх ідиотизм, чи за безвстидне підступство.

Появив ся свого часу на сьвіт „Канадийский Фармер“, але замість писати про фармерство, отже про господарскі знаряди і домашнє худобу, пише про — канадійску правительственну партію, а замість малювати борони і плуги, корови, коні, кури і безроги, малюе Laurier-ів і царів та міністрів, а в послїднім часі взяв ся ще й боронити царя Миколушку, кайзера Вільгельма і пр. і пр. а навіть шпіцїв поліційних. А що се з фармерованем мае спільного?

Пан А. Хромовский пішов тою самою дорогою. Аби оголошувати свій бизнес, о скільки душа забажае, зачинае друкувати свою власну газетку, а що бизнес може робити лиш з робітників, отже й підшив ся під назву „Роботникъ“.

Чи може розбирати ще детайлїчно, о скільо і як той „Роботникъ“ заступае інтереси робітничої класи? Мабуть сам п. Хромовский був би тому не рад. Вистарчить натякнути лиш на такі чудесні „робітничі“ „максіми“, як „праця одна лиш з недолї нас вирве“, „держати ся з далека від политики“, і „будемо доносити про роботи“. І хто се говорить? Employment Agent! Характеру п. Хромовского цїлковито не знаю і можу повірити, що він собі сам людина нїчо. Але що він сьвідомо чи несьвідомо пустив ся на мутну воду риби ловити, се кождий скаже, бо се факт! Се е дорога, якою звичайно поступають „несумлїннї аґенти“. Так пр. у Сан Франциско найбільше дурисьвітска аґенція робітнича Murray & Ready з великого „робітниколюбства“ видавала за дармо робітничу часопись з такими самими „чудесними“ максімами, як і п. Хромовского. Але ... з робітниками небезпечно жартувати. Хоть ще не всї вони клясово осьвідомлені, так осьвідомлене поступае між ними скоро і приятелї робітників в роді п. Хромовского несподївано можуть почіхати ся там, де й не свербіло. Соціялістична з'орґанізована маса — се одинока представителька робітників і вона розуміе, що представляе, і чого хоче. А п. Хромовский — нї! Тому нехай цофае ся, поки час...

Проч з назадництвом! Най жие поступ і культура! Борім ся з тим, чого тепер соромимо ся!

Мир. Стечишин.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Новий закон.

Новий натуралізаційний закон увійшов в жите дня 27-го сего місяця.

Після сего закона кождий імігрант дістане при вступі до Злучених Держав папір, в якім буде опис даного імігранта, его коротка житепись, рік уродженя і т. п. Копія сего паперу буде задержана в імміграційнім бюрі. Коли імігрант схоче дістати перші папери буде мусів внести свою заяву враз з папером який дістав коли прийшов до Америки. А коли схоче дістати другі (цілі) папери буде мусів ще представити заприсяжене взнане двох ситизенів, що він мешкав в Злучених Державах пять літ а в дотичнім судовім окрузі бодай оден рік.

Ніхто не буде міг дістати горожаньских паперів 30 днів перед виборами.

Ситизеньскі папери будуть видавати лише суди Злучених Держав (United States Courts) а не повітові (county) як доси.

Хто сфальшує ситизеньскі папери дістане 20 літ криміналу або заплатить $10.-000 кари.

Єслиб котрий урядник брав від тих, що хотять дістати другі папери більше грошій як приписано, дістане два роки криміналу або заплатить 1000 долярів кари.

Як бачимо, то тепер тяжше дістати горожаньскі папери як се було давно, однак се не повинно відстрашувати наших людий від вибираня паперів, бо лиш як горожане, що беруть чинну участь в політиці, зможемо поліпшити нашу долю.

Друге видане Біблії в українській мові.

„Проти слова Божого безсильні царскі укази, безсильні і заборони оберпрокурорів синода; слово Боже мусить побідити!“ Так мовляв проф. Пулюй, і ті слова його справджують ся. Ще не минув третий рік, як брит. і загран. біблійне товариство видрукувало у Відни під доглядом проф. Пулюя цілу Біблію, переклад Куліша, д-ра Пулюя і Левицкого, а вже розійшлось майже ціле те видане. Як сповіщають, за місяць вийде і друге. Перше не мале видане розійшлось несподівано скоро. Розширювано його в Галичині, в Угорщині і між поселенцями Русинами в Америці і Австралії. Сьв. Письмо знайшло собі дорогу і — в Росію, дарма, що там заборонено його.

З нагоди другого видання перекладів сьв. Письма цікава річ довідатись, як зустрічають ті переклади. Підчас російско-японьскої війни сповістили ми, що проф. Пулюй подарував 2000 екз. Псалтиря для вояків-Українців, взятих в полон до Японії, та що ґенерал Ноґі на просьбу проф. Пулюя дозволив, місіонарам біблійного товариства розширювати те видане між пліннками. Рівночасно зробив проф. Пулюй таке предложене Кобекови для раненних вояків-Українців в Росії, але той репрезентант христіяньскої держави і словом не озвав ся на чоловіколюбне предложене проф. Пулюя. Про тих пліннників-Українців розказано в місячному виданю брит. і загр. біблійного товариства за серпень 1906. (A montly record of the work of the British and Foreign Bible Society), де і поданий рисунок українских пліннників.

Місіонар біблійного товариства Парот розказує, що як кілька пліннників побачили Псалтир в українській (Ruthenian) мові, то аж охнули здивувавшись і сказали: „Се ж рідна мова багацько з наших. Ми щасливі, що бачимо таку книжку!“ Девять сот книжок, що були тоді на складі, розхопили пліннники з більшою радостію, як ті переклади, що їх перше роздавано. Багацько пліннників подали свої імена і адреси і просили о Біблію в тій мові. Оден з тих, що дістали Псальми, написав до місіонаря такий сердечний лист: „Приймітъ сердечну подяку ва Псальми. Я дістав їх з дуже великою радостію і пошаною, бо се первий раз за мого житя, бачу тую сьвяту книгу в моїй рідній мові, та ще дістав її на чужій землі! Щось такого не могло нені і на думки прийти! Буду берегти тую книжку як сьвятощі і пильно дбати, щоб завезти її непошкоджену в мою країну. Читати му її батькови і матери і моїм братам та сестрам, бо вдома не можемо дістати такої Біблії, хоч кождий бажае її мати. Дехто докоряе нам за нашу мову; але хиба не любить мати більше свою як чужу дитину? Ми не розуміемо російскої мови, що до неї силують нас. Тому двічі дорогий мому серцю Псалтир в рідній мові. Слова Божі припадають до серця і знаходять в ньому таке зрозуміне, якого ніколи не знаходили слова сьв. Письма. Ще раз дякую Вам від щирого серця. Нехай Господь Бог благословить всі діла Ваші і помагае Вам, богацько людий провести на дорогу спасеня. Я дуже щасливий, що дістав Псальми; але нема слів, щоби висказати мое щасте, колиб Ви могли дістати для мене Біблію в моїй рідній мові. Прошу Вас, дуже прошу роздобудьте її, будь ласка!“.

Дальше каже місіонар Парот, що пліннники, Українці, з надзвичайною пильностію і тривалостію навіть на чужині про місіонарске діло дбали. Сьвяте письмо зробило на них велике враженіне і вони обіцяли, що розказувати-муть дітям своїм про розширюване слова Божого між поганьскими народами. Вона бачили японьского сержанта, як хрестили його в Осаках. „Хто може сказати“ — каже місіонар — які будуть результати сьв. Письма між тими людьми і між їх родинами в Росії?“

Потім сказано у звіті: „Біблійне товариство видало доси в українській мові: Новий Завіт, Псальми і цілу Біблію. В европейській Росії е двайцять кілька міліонів Русинів, але українська мова і книжки в тій мові були заборонені в Росії. Колиж цар зніс тую заборону 25-го лютого 1905., старалось Біблійне товариство знов о дозвіл для ввозу української Біблії в Росію, але йому відмовлено з тої причини, що сьв. Синод російскої церкви друкуе український переклад Євангелія“.

Коли дозволять правителї Росії всї українські переклади сьв. Письма, не знати. Більше як рік заходив ся Синод, щоби видрукувати готовий переклад одного Євангелія, що якраз тепер на сьвіт появив ся. Таким ходом видрукуе Синод ціле сьв. Письмо за яких 50 років. Та се вже не пекуча справа для України, коли видаия Біблійного товариства несповна що три роки розходять ся. Не дозволять в Росії українского сьв. Письма, не піде копійка в кишені московских попів. Се вони знають; і тому, щоби спасти копійку, починають друкувати українські переклади, ті самі, що колись не дозволяв Синод. Кожде культурне діло, хочби як благородне, знаходить собі простору і легку дорогу аж тоді, як звяжеть ся з матеріяльними інтересами людий! Такий вже сьвіт!

При тій нагоді подаемо ще до відома, що можна замовляти сьв. Письмо в Книгарні „Свободи“ Box 353, Scranton, Pa.

Що таке „русское самодержавіе“.

Не дивлячись на всї з'уеиля „Гражданина“, „Московскихъ Вѣдомостей“, „Новаго Времени“ і других »почтенних« орґанів печати, не всїм і не зовсім ясно, що таке „русское самодержавіе“.

Дуже просто, мітко і пластично вияснив се небіщик ґраф Делянов в своїй промові, з котрою звертав ся до випускного клясу одної з петербурских ґімназій.

— „Молодыи люди, вы скоро получите аттестаты зрѣлости и большинство изъ васъ поступитъ въ университетъ.

Тамъ васъ окружатъ злоумышленники и начнутъ васъ подстрекать бороться съ русскимъ самодержавіемъ...

Вы молоды, неопытны... Мой долгъ предостеречь васъ и объяснить вамъ, что такое русское самодержавіе.

Молодые люде! Вы видите передъ собою дѣйствительнаго тайнаго совѣтника, статсъ-секретаря, министра народнаго просвѣщенія, графа Ивана Давыдовича Дельянова... Тутъ звѣзда.., тутъ звѣзда.., тутъ звѣзда... (Водить пальцем по грудях і показуе бляшки).

— И вотъ вдругъ Государю Императору, Самодержавцу всея Россіи, угодно будетъ взять меня на свою державную руку. (Оратор протягае перед собою руку долонею вверх, якби показуе, що державна рука тримае йоге — міністра — Дельянова).

— Возьметъ онъ меня и сдѣлаетъ вотъ такъ... (Оратор подув на долоню).

И нѣтъ звѣзды, и нѣтъ министра народнаго просвѣщенія, и нѣтъ статсъ-секретаря, и нѣтъ графа, и нѣтъ (зовсім убитим голосом) Ивана Давидовича Дельянова.

— Вотъ, молодые люди, что такое русское самодержавіе.

Надѣюсь вы понимаете, какая безсмыслица бороться съ нимъ“.

Дельяновске толковане рос. самодержавія треба поповнити „самодержавной теоріей“, котру розвивав оден з „независимыхъ“ руских сановників.

...„Русское самодержавіе можно сравнить со стержнемъ, проходящимъ черезъ всю русскую жизнь, отъ монарха — до послѣдняго городового.

Не вѣрно думають, что носителемъ самодержавія является одинъ только монархъ. Нѣтъ, оно включаетъ сюда и министровъ, и директоровъ департаментовъ, и губернаторовъ — однимъ словомъ всѣхъ до урядника и городового. Для меня и городовой въ извѣстной степени самодержавецъ и въ немъ таится искра божественности, воспринимаемой Единимъ Царемъ отъ Единаго Бога и передаваемой по стержню до самогонизу.

Не піп.

Дописи.

З Ґімлї, Ман., Канада.

Дня 13-го м. м. відвідав нас дорогий нам ґість Др. Ю. Бачиньский і перебував у нас через два дни. Оглянувши тут кілька мізерних господарств, з жалем промовляв до нас, видячи тяжку і майже безхосенну працю ґімельских фармерів. На жаль дуже мало фармерів було в той час дома, з котрими міг би був дещо важного поговорити і порадити їх, бо ті забрались по кількасот миль в роботу на жнива, щоб заробити на удержане родини, та і податок конечно заплатити від фарми. Але сподіемось, що Др. Бачиньский поговорить з нами в иньший спосіб, то есть через книжку, котру, як сказав, мае видати. В тій книжці промовить він до нас про цілу північно-американьску Русь і она повинна розійтись тисячами примірників між Русинами тут в Канаді, бо вже від давна е дуже пожаданою. Така книжка повинна б заспокоїти тисячі людий шукаючих лучшої долї і заощадити їм сотки тисяч долярів, видаваних на вандрівку в місця на місце.

Щасть Боже Др. Б. в так великім ділї! Желаемо ему успіху і щасливої подорожи!

Д. Ярема, В. Трефяк.

З Виннипеґ, Канада.

I.

Прощане Др. Ю. Бачиньскому.

Витали ми Тебе радісно.
Ти гостював у нас і розпитував нас. Ми росказували Тобі. Ти слухав і вислухував. Ми ще й не надивились на Тебе, а Ти попрощав нас. Ми Тебе не хотїли прощати, але мусїли.

Лише щось невідоме в нас бурилось, з очий бухало жалем, як рука стискала Твою руку, груди росли перті розігрітим жалем, а за горло — щось так тиснуло...

Тверда воля перемагала і ми дивились, на всї боки оглядаючись: чогось бракуе, і знаем чого, але вже коло нас его немае.

Лиш образ лиця Твого замріе в дали, а в наших душах остане добрий спомин.

Прощай легко уносячий ся голубе! Лети на гуркотах колїс, пливи на горбоватім морю і приноси те — чого там нема, приноси те золото — для душі, котрого так потреба і котре там так заснидїло...

Заснидїло! бо огидними квасами поливають не то поле, але і душі, подивись увидиш занечищене яловими хоптами. Який жаль стискае серце, який неспокій огортае душу, таке бачити.

Ми Тебе прощаем, але ми з Тобою; а Ти, голубе, прийми ці щиросердечні слова і заховай в глубині душі.

Прощай!

Тисяч українських голосів відзиваесь: Прощай!

Члени Читальні ім. Шевченка.

II.

Страйк.

У Вінніпеґ застрайкували, в понеділок 17. Sep. всї будівничі робітники як: carpenter-и мулярі, пластрмени, латкарі і бляхарі з симпатиї для пломберів, котрі уже страйкують три місяці домагаючись підвишки. Тисяч чотири всїх страйкуе, бо роботу мусїли покинути і помічники, котрі хотяй не мають юнії, але скоро пізнають еї потребу. Справдї завязалась юнія з минувшим „Labor Day“, алеж так мало до неї належить, щой нема що числити. Дужеб було потрібне для наших вінніпецьких Русинів належати до юнії, бо не подиблеш такого місця при будові деб наших „братів“ не було.

Отож братя робітники Русини, під оден прапор; під будівляних помічників юнію! Помагайте і нам, до роботи не ідіть аж по уго дї, а при нагоді — пізнавайте силу: Силу солїдарних робітників!

Робітник.

З Ню Британ, Конн.

В 34-ім числї „Правди“ появилась допись з Ню-Британ, Конн., де наші завзяті Мадяри описують наших Галичанів і цілу нашу парохію, ніби то наші Галичане перехрестились на якусь радикальну віру і роблять роздор в парохії. Пишуть, що доки не було в нас радикального попа, доти був тут спокій межи Русинами галицкими і угорскими і ніколи не було жадної ненависти, а від коли прибув до нас о. Велигорский, котрого они описали в „Правдї“ як радикала і котрий ніби то засїяв зерно незгоди поміж людьми, від тогди настала баламута. Є се видумана лож і ненависть угорских Русинів, бо чиж теперішний о. Волкай лїпший душпастир як о. Велигорский? О. Волкай силоміцею вдерся в нашу парохію мимо того, що був повідомлений листовно і телеґрафічно через ухвалу цілої ради церковної, що его собі не желають і его так великих вимог не встанї перенести. Помешкане мае ему бути як в найлїпшім місци і складатись з 10 румів, а на спроваджене якихсь їх власних ґратів, то аж 50 долярів кошту, а потому до кождого руму знову о нові ґрати постаратись. Розуміеся, що о. Волкай посїдають якесь там пяно (фортепян) і мають другі, инші вимоги. О. В. незважаючи на те, упхались до нас і гайда по свому ґаздовац. Уже в першу неділю скасовали порядочний місячний мітинґ і через тое дали перший крок до ненависти. Справдї наші Галичане удавались до о. Годобая о прислане їм сьвященика, але за о. О. В. нїхто навіть не споминав. А що до мітингу, то річ така була, що згаданої неділї заповіли О. В. мітинґ, котрий того дня навіть не припадав, отже Галичане, тримаючись свого порядку, не конечно хотїли явитись, але заступник вмісто предсїдателя запитав О. В., хто дав розказ на той мітинґ і то аж по триразовім запитаню О. В. відозвались, що я яко ваш душпастир сам розказую той мітинґ і тогди зі своїми краянами установили себе в нас сьвященником і до днесь так господарують красно, що в нашій сьвятинї що неділї урядують по 3 і 4 полїсмени з палками в руках. Довідались-мо ся також і тое, що роблячи себе православним батюшкою пакташували по колектї в Гартфорд, Конн. і так о. В. майже кождої неділї приказують молитись за наші лукаві поступки, але питане, хто тулукаво поступае як не о. В. Ми би всї з щирого серця помолились до Господа Бога, щоби нас освободив від такого душпастиря. Дня 16-го м. м. о. В. по скінченю Богослуженя брехнули цілком несправедливих кілька слів на одного Галичанина, знов дня 23 го м. м. не було в нашій церкві Богослуженя ані полїсменів. Ми би радили о. В., щоби вже для добра нашої парафії а тим більше для їх власного добра і здоровля і їх фамілії нас як найскорше опустили, бо жадна згода е немислима, бо утвердися велія пропасть межи нами а о. В., так що за найгірші наслїдки не можемо ручити.

І. Хрін.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА".

Отець духовний „Союза":
о. Стефан Макар,
Box, 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1906—1908.

Предсїдатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсїдатель:
Іван Парилик, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Монїта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матїй Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Scranton, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00,
В разї утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

ВЕРОНІКА МИТРИШИН, 15-літна донька Стефана Митришина, членкиня Р. Н. Союза віддїл 33 Northampton, Pa., померла 30-го Августа б. р. Вічная їй память!

Ч. 894. КВІТ $530.00

на пят сто трийцять долярів, котрі п. Федорка Цап отримала яко посмертну запомогу по мужови Тимкови з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

September 21 1906.

Федорка Цап,
Свідки { Лукаш Матус, Антоній Лучейка.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Віддїл (число).

Стефан Яцко, предсїдатель,
Гр. Ковалевич, секретар.

Ч. 894. КВІТ $70.00.

на сїмдесять долярів, котрі п. Гр. Ковалевич і Ст. Яцко отримали яко похоронні кошти по Тимкови Цап з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

September 21 1906.

Ст. Яцко,
Гр. Ковалевич.
Свідки { Лукаш Матус, Антоній Лучейка.

В місяцю Септембрі перестали бути членами Союза слїдуючі особи:

в. 19. Ольканич Андрій
Опришка Антін
Томан Андрій
в. 31. Нацик Петро
Висконь Григорій
Колцун Андрій
Феш Федор
Ґринч Михайло, дитина
в. 42. Носаль Олекса
Нестеряк Гриць
Секула Іван
в. 53. Марко Антін
в. 55. Венгер Олекса
в. 56. Бурка Іван
Драґан Михайло
Драґан Панько
Гайдук Андрій
Каршневич Миколай
Кіт Петро
Колодійчик Данько
Копчак Николай
Копчак Стефан
Мідянка Іван
Опалка Іван
Синявский Андрій
Соколовский Гаврило
Вархоляк Філярет
Вархоляк Теодор
Вархоляк Василь
в. 62. Федорчак Теодор
в. 71. Добоґа Михайло
Райняк Филип
в. 73. Жук Антося
Чухта Теодозій
в. 83. Сторожка Анастазія
Ґайдош Анна
в. 103. Мачержак Іван
Малюкович Никола
Масинець Стефан
Клиновичь Михайло
в. 109. Пирош Іван
Пругенич Іван
в. 113. Шевчик Фиколай
Шевчик Петро
Шевчик Митро
Білянич Іван
в. 121. Паславский Йосиф
в. 123. Ґлух Атаназ
Перець Григорій
в. 131. Беднарчик Андрій
Слоньовский Яков

Т. Лабовский, рек. секретар.

Рух
в віддїлах Р. Н. Союза.

Братство

сьв. Івана Хрестителя, віддїл Р. Н. Союза 62, в Монесен, Па, повідомляє отсим всїх своїх членів, що кождий член котрий хоче належати до Союза мусить приходити точно на мітинґи в другу неділю по першім кождого місяця і свої вкладки поплатити. Хто не може сам прийти на мітинг, мусить гроші передати через другого, або гроші заслати до секретара на поднишу адресу, бо хто за оден місяць не заплатить до Союза, той буде вимазаний, бо братство за него не буде платити.

Василь Сивик, секр.,
1029 Highland Ave., Monessen, Pa.

Повідомленє.

Сим подаю до відомости всїм членам братства сьв. Івана Хрестителя, від. 111 в Алеґенї, Па., що наш мітинґ відбуде ся дня 7-го Октобра 1906. На мітингу тім буде говорити ся про дуже важні братскі справи, тому кождий член мусить явити ся на сей мітинґ під карою одного доляра.

Н. Опришко, предс.

Позір!

„Запорожска Січ" в Микиспорті віддїл 132, подає до відомости, що мітинґи відбувають ся що місяця першої суботи по пятнайцятім в власній гали точно о 8-ій годинї вечером, а если пятнайцятий припаде на суботу, то того самого дня.

Січовик, котрий не явить ся на мітинґ, буде строго укараний січовим параґрафом, а так само кождий, хто не заплатить місячної вкладки через два по собі слїдуючі місяцї, буде вичеркнений так в Товариства, як і зі Союза.

За видїл:
Т. Каськів.

Братство

сьв. Ап. Петра і Павла віддїл 6. в Брависвіл, Па., повідомляє, що мітинґ відбуде ся дня 28. жовтня с. р., і при тій способности пригадує всїм членам, щоби вараз вирівнали всї залеглости, бо кождий, котрий за один місяць не заплатить вкладки, вже на другий місяць вістане вичеркнений з Товариства.

Іван Петриско, секр.

Братство

сьв. о. Николая в Вилксбери, Па, доносить, що мітинґи відбувають ся в неділю по пятнайцятім в гали під церквою точно о 1-ій годинї по полудни.

За Видїл: Antony Skr··biak,
40 Johnson St., Wilkes Barre, Pa.

Повідомленє.

Сим повідомляє ся всїх членів Братства сьв. о. Николая і Р. Н. С. віддїл 42 в Пасейк, Н. Дж., що мітинґи товариства будуть від тепер відбувати ся все в другу неділю по першім і що кождий член обовязаний заплатити ровмет точно що місяця, бо в противнім случаю стратить права членьскі.

За видїл:
А. Кувмич, предс.,
А. Хованець, секр.

Мітинґи

Братства сьв. Ап. Петва і Павла, віддїл Союза 39, в Сиракюз, Н. Й. будуть від тепер відбувати ся все в другу неділю по першім, на котрі мусить кождий член всегда явитись і місячну вкладку точно платити. Хто через два по собі слїдуючі місяцї розмету не заплатить, перестає бути членом. З подальших плейвів можна посилати гроші на адресу:

Andrew Waryan,
105 Ontario Str., Syracuse, N. Y.

Від Уряду Братства
Федор Глива, предс.,
Гр. Гнатко, касієр,
Андр. Варян, секр.

Оголошенє.

Товариство „Зоря" в Ню-Йорку подає отсим до відомости і для витоди Ню-Йорских Русинів, що уряджує **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** дня **13-го Октобра** с. р. в сали Liberty Hall 263. E. Houston St. Блиші інформації подасть ся пізнїйше.

Також буде ся приймати нових членів в місяцях **Септембрі і Октобрі** без вступного. Охочі вступити в члени сего найстаршого в Ню-Йорку народного табору зволять зголосити ся на звичайні мітинґи товариства, що відбувають ся правильно кождої другої суботи в місяци в гали під ч. 258-263 E. Houston, St.

За Видїл тов. „Зоря"
Андрей Кашиньский, пред.

Великий Баль.

Великий баль устроює братство сьв. Володимира в Ню Йорку дня 10-го падолиста с. р. в Liberty Hall при 263 E. Houston Str. Початок балю о год. 7. вечером. Вступ від особи 25 центів. На сей баль запрашаємо всїх ню-йорских та доохрестних Русинів і Русинки. Відомо вам, дорогі родимцї, що наше братство є одно з найбільших в Ню Йорку і околици, тож відповідно до того по стараємо з'єднати на сю забаву як найлїпшу музику, щоб усї гостї могли доволї вигуляти ся. Балевий комітет ручить, що усї будуть належите обслужені а тим самим цїлковито вдоволені.

А. Довганюк, предс.,
А. Шеремета, кас.,
Я. Корнат, секр.

Братство

сьв. Ів. Хрестителя в Голіок, Масс., віддїл Р. Н. Союза 52, буде мати баль дня 27 Октобра 1906 в Hibernian Hall на рогї улиць Фронт і Джан. Вступ 25 центів. На баль сей запрошуємо всїх членів тутешнього братства як також всїх Русинів місцевих і замісцевих.

Комітет.

Оголошенє.

4-тий Великий Баль, устроює Руский Молодечий Клюб Поступовий в Star Vaudeville Hall, (давнїйше Music Hall) 48—50 Gregory Str., Джерзи Сіти, Н. Дж. в Четвер дня 25 Октобра, 1906. р. Початок о год. 6. вечер. Запрашаємо всї побливькі Товариства до як найчисленнїшої участи. За добру музику і чемну обслугу ручить бальовий Комітет.

До всїх віддїлів Сестрицтва сьв. Ольги в Америці.

Повідомляю

що в причини резиґнації Вп. Е. Струтиньскої, в уряду гол. секретарки, я установляю п. Стефана Калакуку, P. O. Box 4 Jessup, Pa, гол. секр. сестричним аж до слїдуючої гол. річної конвенції. Касієркою остає на дальше п. Евдокія Калакука Box 4 Джесеп, Па. Каса сестрична находится в банку First Nat'l Bank в Scranton, Pa. на імя: сестрицтва сьв. Ольги в Америці. Во всїх справах сест. прошу удавати ся до гол. секретара.

о. Н. Підгорецкий, гол. предс.

Відозва до всїх віддїлів „Сестрицтва Сьв. Ольги в Америці."

Сим повідомляю всї віддїли „Сестрицтва сьв. Ольги в Америці", що з причини відїзду до краю Головної секретарки тогож сестрицтва, Головний Уряд сестрицтва установив мене Головним секретарем тогож Сестрицтва до слїдуючої конвенції. Длятого взиваю всї віддїли, щоби сейчас поприсилали до мене всї залеглости з минувших місяців, як: викази, перестулні листи, чеки, моні-ордери і т. д., котрі треба виписувати на імя Головної касієрки: Eudokia Kalakuka, Treasurer. Також спис новоприступивших членкинь, виключених, або суспендованих і т. д. Також щоби поприсилали до мене всї декларації і загальний спис членькин в кождого місяця.

Стефан Калакука, головний секретар сестрицтва Сьв. Ольги в Америці.

Адресувати треба:
P. O. Box 4, Jessup, Pa.

Де є?

Хто хоче шукати своїх краянів через нашу ґазету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошенє наперед.

— Нагороду дістане, хто подасть мені адрес мого брата іменем **Федько Боньчак**, родом в Волиці, сяніцкого повіту, в Галичині. Доносити прошу на адресу:

Joseph Bonczak,
Minersville, Pa., Schuylkill County.

Пошукую

брата і сестри, Илька і Анни Пйотров ских, родом з Мислятич, мостиского повіту, в Галичині. Хтобы знав дещо про них, зволить ласкаво донести на адресу:

Jacob Piotrowski, c|o Armstrong Roadmaster Medicine Hat, Alta., Canada.

Пошукую товаришки житя,

чесної рускої дівчини в віці від 16 до 27 лїт. котра би уміла говорити, читати і писати по анґлїйски. Я маю 27 лїт, єсьм басом на секциї, маю також фарму в Едмонтонї в Альбертї в Канадї, 15 штук худоби, 3 коні, а понад 3.000 долярів готівки.

Зголошуватись прошу листовно по можности з фотоґрафією на мій адрес:

I. Chulko. section foreman,
Kitchener, B. C. Canada.

Товаришки житя,

чесної дівчини, знаючої анґлїйску мову, пошукує молодець, Русин, столяр занятий в Сиціарї в Мантріол. Зголошуватись просить листовно по можности з фотоґрафією на адресу:

A. K. 182 Ave De Hotel De Ville,
Montreal, Canada.

Важне для різбярів!

Руска громада в Нортгемптон, Па. хоче в своїй церкві поставити іконостас. Робота мусить бути артистично виконана. Хтоби хотів тої роботи підняти ся, най зголосить ся на адресу:

Rev. N. Dmytrow,
39-41 Northampton, Pa.

Шукає занятя

молодий чоловік в Росії, має гарний почерк, був 4 роки писаром. Адрес:

Paul T. Kashuba, c|o N. Doobov,
Yale, Va., Sussex Co.

Письмо до Редакції.

Хвальна Редакціе! Прошу ласкаво примістити сих пару рядків у своїй часописї, бо я дістаю силу листів зі всїх усюдів дотично поселеня у Вірджінії, а не можу на кождий лист відповідати з осібна і тратити непотрібно дорогий час та видавати чимало гроший на переписку. Задля того відповідаю усїм, кого се обходить, слїдуючими двома дописями:

„Я з Вірджінії зовсім вдоволений. Перед тим я мав фарму у Вісконзінї але там було занадто зимно, так я купив собі фарму у Вірджінії від п. Яна Єлїнка. Тут є дуже добре тому, хто хоче працювати. Повітрє здорове, вода пригожа, родить ся усьо збіже, лиш треба дати землї те, чого їй потрібно, а она заплатить добре за працю. Є ту велике запотребованє на огірки, світ-потейтос, горох і т. и. Я маю пять штук рогатої худоби, 2 коні до роботи, 18 безроз, а дробу щонеміра. Зародила добре пшеница, жито, овес, кукуруза, водер-мельони, фасоля, біб, капуста, словом: усяке збіже і ярина. Треба лише добре землю обробити. Я платив за акер по 10 дол., а тепер дають менї по 35 дол,, бо вже богато землї обробленої. Є тут недалеко від мене більше фарм на продаж по 10 дол. за один акер; декотрі фарми уже з забудованями господарскими. Я купив фарму без забудованьь. Хто хоче купити добру фарму, нехай удасть ся до п. Яна Єлїнка в Брадок, Па., а він йому відповість і порадить.

З поважанєм,
Joseph Dorosh,
West Point, Va.

Друга допись в тій самій справі походить з Woodford, Va. Ось она: „Я поселив ся у Вірджінії на фармі сего року і єсьм цїлковито вдоволений так з тутешнього клїмату як і з добрих урожаїв. Минувшої зими читав я про кольонії в Місурі і я рішив ся оглянути тамошні землї. Подорож коштувала мене 40 дол., але менї там нич не подобало ся: саме каміне і вельми шкарадні лїси та дебри. Вернув я домів до Донора, Па. і написав до п. Яна Єлїнка в Брадок, Па. зглядом фарм у Вірджінії. Він менї зараз відписав, а я поїхав сейчас на вказане ним місце і знайшов усе так, як п. Єлїнек мене інформував. Вскорі я купив собі 50 акрів землї враз з домом. Дякую на сім місци п. Єлїнкови за його добру пораду і раджу усїм людям купувати фарми лише за посередництвом п. Єлїнка. Земля тут добра, рівна і урожайна; нема каміня і хороші лїси. Пан Єлїнек допоміг менї дуже много уряднти ся тут як потрібно. Єсть нас ту трох краянів: один купив 338 акрів землї, другий 103, а я маю 50 акрів. В недалекім часї земля подорожіє в двоє, тому треба спішити ся з купном, щоб опісля не було за пізно.

Louis Chovanak. 38-40

Помагайте собі самі!

Хто не хоче, або не може довше терпіти зимна, або не хоче більше працювати у фабриках, а хоче жити у краю із кращим клїматом, нехай роспитає нас про British Columbi-ю.

Тут клїмат прехороший, край овочевий. Місто Vancouver сильно зростає і має перед собою свьітлу будучність як одинокий найлучший порт над Тихим Океаном. А землї коло міста зростають в цїнї, тепер як раз купувати.

Ми парцелюємо великі фарми і заселюєм нашими людьми. Нехай биобмо мали хоть одну нашу кольонїю над Тихим Океаном.

Зарібки тут добрі, в майнах, лїсах і трачках а й дївчат богато знайде службу від 20 до 30 долярів місячно.

Хто бажає інформацій нехай питає нас — а не пожалує. Адрес:

Geo. Syrotiuk & Co.,
Box 482,
Vancouver, B. C.,
37— Canada.

СПРОСТОВАЄ.

В ч. 38. »Свободи« якийсь Михайло Прокопяк написав допись в Cleveland, O., в котрій каже, що урядники церковні били ся зі мною в церкві. Я обовязаний єсьм тоє спростувати і честь оборонити свою як і урядників церковних, в котрій то дописи ми вістали уражені. Мене урядники до Клівеланду спровадили на свого дякоучителя — а щоби бійку зі мною провадили — се чиста ложь! Правда, було ту непорозумінє межи народом в парохії — но не через мене, але через о. Новака. Так п. дописуватель чув, що дзвонили десь — но не знав де, та такі дурниці поплїв.

Михайло Бабій,
дякоучитель в Cleveland, O.

Надіслане.

З Клівеленд, О.

Дост. редакторъ »Свободы«!

Надѣюсь, что неоткажете мнѣ въ умѣщеніи нѣсколькихъ словъ въ опроверженіе той дописи изъ Кливеланда, которая была напечатана въ 38 числѣ редактируемой вами газеты. Если бы дѣло росходилось только объ авторѣ дописи, то я бы не затруднялъ васъ своею просьбою. Но понеже „Свободу" читають нѣсколько тысячъ русскаго народа, то преступно было бы съ моей стороны оставить ихъ подъ ложнымъ впечатленіемъ.

Дѣло съ фармами обстоитъ такъ. Уже 3 года проходитъ съ тѣхъ поръ, якъ вы Кливеландѣ разрабатывается планъ организованнаго выселенія народа на фармы. Было получено отъ разныхъ лицъ 25 предложеній. Изъ всѣхъ ихъ больше понравилось предложеніе изъ южнаго Техаса. Для осмотра земли въ половинѣ Іюнья, въ самый горячій мѣсяцъ, я ѣздилъ туда разомъ съ церковнымъ старостою. Пробыли мы тамъ 2 дня. Все видѣнное привело насъ въ неописуемый восторгъ. Еле удалось старосту взять домой. Онъ тамъ и хотѣлъ остаться въ чешской колоніи, которая числитъ 50 фамилій. Рѣшили мы выбрать 100.000 акровъ земли для русскаго народа и обязали компаніи не продавать земли въ продолженіи 1-го года. Земля ровная, безъ всякихъ корчей или камней, съ лѣсомъ и проточной судоходной рѣкой. Климатъ превосходный; нема спеціальныхъ болѣзней. Вода, — лучшей пожелать нельзя. Однимъ словомъ, по моей думцѣ, съ чѣмъ согласенъ и староста, для русскаго народа лучшаго счастья и желать нельзя, якъ обсадиться на тѣхъ фармахъ.

Такъ мы рапортовали парафіи, которая насъ чекала съ великимъ нетерпѣніемъ.

Сознавая отвѣтственность предпріятія, мы предложили народу выбрать изъ среди себя довѣренныхъ лицъ и послать ихъ для обозрѣнія земли. Предложеніе было принято. Выбраны 2 партіи. Одна, состоящая изъ 12 делегатовъ, поѣдетъ на югъ Тексаса 2. октября и побудетъ тамъ 3 тыждни. Другая же, состоящая изъ 5 человѣкъ, поѣдетъ въ сѣверныя части Тексаса немножко позднѣе 1-ой партіи. Въ недѣлю, 16 Сентября, послѣ литургіи выбранные ходоки-делегаты сложили передъ народомъ слѣдующую клятву: „Да поразитъ насъ Господь Богъ всякими несчастіями, если мы возложенное на насъ народомъ довѣріе употребимъ въ свою корысть, а не на пользу народа. Да поразитъ насъ Господь Богъ, если мы утаимъ щонибудь изъ того, що увидимъ, услышимъ и въ чемъ переконаемся". Этою же клятвою клялея и священникъ.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Посудите, достопочтенный редакторъ, если въ этомъ предпріятіи есть что-нибудь предосудительное.

Св. І. Капанадзе,
настоятель Кливеландской Православной церкви.

Всячина.

ВОЄННИЙ БІЛЯНС.

Через остатну росийско-японьску війну найбільше стратила сама Росия, бо з яких пів міліона людий, міліярди золота, а вкінци і своє велико-державне становище. Коли ще до того додати внутрішний заколот і спричинені ним економічні страти, то зрозуміємо, в якім безвиходнім майже положеню находить ся тепер Росия. Найліпший інтерес на послідній війні зробили Сполучені Держави. В росийскій пожичці не взяли вони участи, натомість для подібного Япону отворили на встеж свої каси, жертвуючи ему тілько золота, кілько лиш потребував, очивидно на добрих ґваранціях і на високий процент. Крім того зробила Америка блискучий інтерес на доставах для японьского війска. Рівнож добре вийшла на росийско-японьскій війні Анґлія. Вправдї заанґажувала ся вона в росийскій пожичці квотою 16 міліонів фунтів, що для такої фінансової сили, як Анґлія, е дрібницею, натомість грубо заробила на военних доставах. Що до Франциї, то ся на війні дуже богато стратила. Приятелька Росиї, мусїла вона в'одно наповняти вічно порожні росийскі дежавні каси і піддержувати росийский кредит, натомість Австрия заанґажувала ся в росийскій пожичці 150 міліонами корон, на чім вже стратила і ще більше стратить. Липає ся Нїмеччина. Ся достарчила капіталів обом воюючим сторонам на високий процент, зазначив тим свою невтральність. За те взяла на себе значну часть военних достав, загортаючи без нїякого ризика міліонові зиски. Можна навіть сказати, що внаслїдок сеї війни промисл і торговля в Нїмеччинї сильно розросли ся. Отсе короткий білянс зисків і страт поодиноких держав внаслїдок росийско-японьскої війни.

ЕВОЛЮЦИЯ В ХІНАХ.

Усї знатоки хіньских відносин запевнюють, що Хіни будять ся з тисячлїтної мертвоти і що розумно та скоро ідуть наперед. Ще пять років тому взад, Хінець, що читав ґазету, уходив у своїх за приклонника „чорних дїдьків". Тоді виходила лише одна „Пекіньска урядова ґазета". Тепер е в самім Пекінї 10 дневників, між ними оден для жінок. Ґазети для жінок видають самі жінки. В них обговорює ся справи виховання дїтий і популяризує ся науку, головно науку природи. Всї кляси людности читають ґазети, і тому число їх постійно росте. Деякі редакциї розліплюють свої ґазети на мурах або на таблицях, щоби і найбіднїйші могли їх читати. По містах закладають з добровільних складок читальні, де дають за дармо гербату і лектуру. Найсильнїйша еволюция видна на едукацийнім поли. Славний дотеперішний баляст іспитовий з преріжними чудернацкими темами в старих „клясиків" в жовтни минулого року окремим едиктом усунено. Тепер іспити до цивільної служби обіймають: математику, науку природи, державну полїтику і загальне вихованє. В самім Пекінї е вже около 70 шкіл. Шкільні пляни кладуть велику вагу на ґімнастичне і військове образованє. Позакладано вже також школи для дївчат. Найбільше бе в очи теперішний порядок на улицях міст. Перед трома роками здавало ся, що нема способу усунути се славне традицийне нехлюйство на хіньских улицях. Нинї ж з улиць пороблено прегарні широкі алеї. Середина улиці широка на 7 м. вигладжена рівно паперовими валками. По обох боках позасаджувані дерева, далї по боках цементовані хідники. На улицях повнить службу полїция в мундурах, а армія робітників удержує на улицях порядок. Телефон нинї вже не е для Хінця зненавидженою новиною, але противно став ся необхідним средством в полагоджуваню інтересів. Чималий поступ видно і на війску. Словом: Хінцї поступають в кождім напрямі.

ЛИШ В РОСИЇ МОЖЛИВЕ.

В чернігивській ґубернії до села, що брало участь в розрухах прибув для „усмиреня" ґенерал Рудов з козаками. Викривши при помочи денунциянтів головних виновників, велїв, як звичайно, висїчи їх нагайками. По сім удав ся до другого села на дальші рицарскі подвиги. В дорозї дігнав его оден з мешканців опущеного села з донесенем, що селяни хотять денунциянтів укарати. Ґенерал Рудов завернув з дороги, а прибувши ще на час до села, заявив, що коли денунциянтам спаде волос з голови, то він велить цїле село спалити. На се оден з селян замітив: „Не маете права, п. Ґенерал". „Що, не маю права? Котра то хата належить до сего драба?" Коли ему вказано, велїв ґенерал козакам хату спалити. Тепер приходить найцїкавійший конець. Хлоп був обезпечений і обернув ся з претенсиею до асекурацийного товариства. Товариство найшло ся супроти неясної і запутаної квестиї: чи виплатити відшкодованє, скоро пожар спричинив ґенерал, і чи в данім разї має товариство право жадати від ґенерала вороту коштів. Нинї можна оглядати в Петербурзї зладжений асекурацийним товаристом аркуш з такими питанями і відповідями: Причина пожару? — Розказ ґенерала Рудова. — Як повстав огонь? — Підложили его козаки на приказ ґенерала Рудова. — Чи старано ся гасити? — Не можна було, бо козаки з оружем не допускали до ратунку.

ПРАЦЯ МОЗКУ І ЛЮДСКЕ ЖИТЄ.

Д-р Дікей старав ся розслїдити, яку скількість мозкової працї зможе виконати чоловік в ріжних періодах житя без перетяженя. Головно ходило ему о означене, чого можна вимагати від молодїжи в двох перших десатилїтях житя. Виходячи з принципу, що мозок, подібно як мязи, розвиває свої здібности постепенно лише через відповідну вправу, прийшов він до висновку, що мозок наслїдком перетяженя ослаблює ся. Шоби одержати міру, чи школи перетяжують молодїж, піддав дослїдам умову працю дївчат і в результатї одержав отсї числа: від 5 до 8 року житя, не перетяжує ума 12 годин тижневої працї, від 8 до 10 року 18 годин, від 10 до 12 р. 21 годин, від 12 — 14 р. 25 годин, від 14 до 15 р. 30 годин, від 15 до 16 р. 35 годин, від 16 до 17 р. 40 годин, від 17 до 18 р. 45 годин, від 18 до 19 р. 50 годин вижневої працї. Виходить, що навіть найліпше уладжені школи перетяжують молодїж.

ОЗЕРО З ЖИВОГО СРІБЛА.

Анґлійскі ґазети принесли вість, що в Мексику в горах держави Вера Круз відкрито озеро з живим сріблом, глубоке на 10—50 стіп. Вартість того живого срібла, яке можна би тут видобути, обчислюють на богато міліонів долярів. Першу звістку о відкритю того озера мав подати якийсь ґірник Бунді, котрий прийшов був до Санта Розалїя Спрінґс, щоби там лїчити ся, бо затроїв ся живим сріблом від того, що хотїв докладно вислїдити, як велике тото озеро, і притім дотикав ся часто живого срібла. Подужавши, прийшов він до Мексіка і ту познакомив ся з якимсь шведским фабрикантом Ляґервалльом, котрий припадково в якихсь інтересах приїхав сюди, та розповів ему про свое відкрите; о тім довідав ся також купець з Ню Йорку Філїн і вони оба поїхали з тим робітником на місце, та переконали ся, що він правду каже. Індияни з сусїдних сторін знали від дуже давних часів про то озеро; воно лежить високо в горах на якійсь пустій і майже неприступній полянцї. Его поверхня вкрита по части камінем. Припускають, що внаслїдок якихсь вулканічних сил живе срібло витопило ся в якихсь руд, а відтак спливало в низше положене місце. Потрібний капітал для використаня сего покладу вже зложено і мають провертіти тунель в горі, щоби ним спускати поволи живе срібло.

АРХЕОЛЬСЇЧНІ ЗАБУТКИ.

Археольоґічні розслїди, ведені дс недавна в Єгиптї, увінчали ся дуже добрими вислїдами. В Бейр-ель-Барі, місточку лежачім серед скал і вертепів натрафлено на невеликий храм, завалений камінем. Коли се каміне відкинено і переступлено поріг храму, побачено в нутрі статю богинї Гатори, зображену в видї корови. Голова і роги золочені, а цїлість виконана з глини. Сам храм мимо своєї старинности переховав ся дуже добре. Особливо визначає ся стеля храму, малована синьо і украшена множеством зьвіздок, а також стїни украшені різьбою і образами. Сї памятники сягають дуже далеких часів бо 40 столїть тому назад. Богиню Гатору, звану египетскою Венерою, уважали за матїр сонця. Рівночасно була вона опікункою любови і княгинею танцю і розкоші. Часами зображали її у видї женщини з коровячою головою.

КРАЙ БЕЗ ДРУКАРНІ.

Краєм, в якім ще не друкують книжок, е Персія. Там до сеї пори книжки літоґрафують. Правда, спровадили вже раз були машини, на яких почали книжки друкувати, але проба та не повела ся. Неохота до друку в Персії походить з тої причини, що перскі читачі любують ся в гарнім, розкішнім письмі, в вірних копіях краснописї, а такого недбалого письма, яким у нас пишуть, не хочуть читати так само як друку.

ЩУРИ В ПАРИСКИХ ШПИТАЛЯХ.

„Arbeiter Zeitung" пише: „Доси не потрафили в париских старих шпиталях зарадити язві щурів. Населене привикло до сего і хиба якийсь особливо страшний випадок звертає увагу опінії. Навіть таку страшну пригоду, яку мав росийский революціонїст Соколов в „Pitie", збувають дневники короткою нотаткою. В тім шпиталю лежить хорий Соколов, засуджений в процесї о бомбу в Vincennes. Его день і ніч пильнує полїцийний аґент, мабуть на те, щоби каліка не утїк. В пятницю в ночи дозорець, котрий заснув, збудив ся наслїдком страшного болю в нозї. Зі страхом побачив він, що величезний щур вгриз ся ему в ногу. В тій самій хвилї і Соколов з болю закричав. Урядник зірвав з его ліжка ковдру і зобачив з десять щурів, бігаючих по тїлї хорого, а трех, що вгризли ся в его тїло. При помочи дозорця аґент убив кілька щурів, инших понагаганяв, а хорого перенесено на друге ліжко, в котрім очивидно не буде перед щурами безпечнїший. А на его ліжку знайде ся певно инший пациент, про котрого і згадки в ґазетах не буде, бо не е „інтересуючим" виновником замаху".

ЯКЕ ЗЕРНО СІЯТИ?

Зерно призначене на насїне мае бути найліпше, чисте і добре переховане. Воно повинно бути саме дорідне, блискуче, дозріле і нестухле, бо зерно стухле, недозріле, легке тай лихо переховане або зовсїм не зійде або лиш рідко посходить і видасть вутлу ростину.

Поле, з якого беремо зерно на насїне, повинно бути чисте від бурянів і снїти. Само зерно мае на поли дозріти та за суха бути зібраним. Коли снопи звезені з поля не можете вимолотити, то зложіть їх в сухім місци. Вимолочуйте їх потім з легка, аби випадало саме найліпше і най тяжше зерно, а підлїйше щоб лишило ся. Вимолочене дорідне зерно треба зараз добре вимлинкувати на сухім і перевівнім місци. Там треба его тонко розстелити і часто мішати, щоби тим скорше випаровало. Коли з зерном так поступити, то воно буде придатне до засіву навіть кілька лїт. Се важна річ, бо переконали ся що старе насїне лїпше сходить як нове. Як посіяти дворічне зерно, то на пшеници буде меньше головнї, а стручкові ростини видадуть далеко більше стручків.

ЯК ЛОВИТИ ЧУЖІ КУРИ В СВОЇЙ ШКОДІ?

Кождий хлїбороб знае, яка то біда, як нераз чужі кури внадять ся на наші грядки. Стій хиба цїлий день з патиком тай відганяй, бо зловити годї; а сусїд душі і тїла випре ся, що то не его кури. Курка варта одну корону, а шкоди наробить нераз і на десять корон. Як же то на кім пошукати, коли курки не зловиш, а нїхто сам не дурний признати ся. Отже один Німець придумав зовсїм простий а дуже мудрий спосіб на то, щоби ловити чужі кури в своїй шкодї так, щоби і він знав, на кім шкоду пошукати і аби куркам нїчого не стало ся. Мочить він в спіритусї (оковитці) горох або пшеницю, а по тім розкидае по грядках. Чужі кури приходять заїдають лакомо, перевертають ся і сплять. Властитель грядок збирае що до одної тай заганяе а властиво заносить до стайні; коли властитель курий заплатить ему за шкоду то він вертае назад курн, які вже встигли вичуняти ся з помороки.

На Боевий Фонд в Галичинї зложили доси Русини замешкалі:

1.	в Ню Йорк, Н. Й.	216.52
2.	„ Питсбург, Па.	207.20
3.	„ Нортгемптон, Па.	143.85
4.	„ Мікісракс, Па.	122.29
5.	„ Тейлор, Па.	100.00
6.	Канадійці (мабуть з Виннипег і околиці на Хлопский Фонд)	95.76
7.	„ Карнеґі, Па,	82.50
8.	Нюйорский Комітет	80.00
9.	„ Алеґені, Па.	69.45
10.	„ Ансонія, Конн.	65.72
11.	„ Чікаґо, Ілл.	51.73
12.	„ Йонкерс, Н. Й.	51.55
13.	„ Едмонтон, Кан.	44.75
14.	„ Мантріол, Кан.	41.90
15.	„ Скрентон, Па.	38.75
16.	Членн К. Р. Н. С.	38.50
17.	„ Мікіспорт, Па.	36.00
18.	„ Форд Сити, Па.	35.25
19.	„ Бруклин, Н. Й.	26.20
20.	„ Ботлер, Па.	25.75
21.	„ Правиденс, Р. А.	20.35
22.	„ Манор, Па.	20.00
23.	„ Болтимор, Мд.	19.10
24.	„ Філаделфія, Па.	19.00
25.	„ Микаду, Па.	17.25
26.	„ Дербі, Конн.	14.50
27.	„ Джерві Сити, Н Дж.	13.75
28.	„ Монесен, Па.	13.50
29.	„ Лорейн, О.	12.50
30.	„ Винипег, Кан.	12.50
31.	„ Йорквил, О.	12.25
32.	„ Голийок, Масс.	10.95
33.	„ Елмайра Гайтс, Н. Й.	10.55
34.	„ Елізабет, Н. Дж.	10.00
35.	„ Кенонсбурґ, Па.	10.00
36.	„ Ембрівил, Тен.	10.00
37.	„ Елм Валї, Кан.	10.00
38.	„ Сейр, Па.	8.80
39.	„ Фест Сити, Па.	8.00
40.	„ Сан Франсиско, Кал.	8.00
41.	„ Реймі, Па.	7.65
42.	„ Олифант, Па.	7.00
43.	„ Капер Клиф, Канада	7.00
44.	„ Мт. Кармел, Па.	6.00
45.	„ Перт Амбой. Н. Дж.	6.00
46.	„ Тервил, Конн.	5.75
47.	„ Бломфілд, Н. Дж.	5.50
48.	„ Бофало, Н. Й.	5.25
49.	„ Какрейн, Кан.	5.00
50.	„ Савт Форк, Па.	5.00
51.	„ Ст Луіс, Мо.	5.00
52.	„ Майнерсвил, Па.	5.00
53.	„ Калифорнія, Па.	4.50
54.	„ Стюартборн, Кан.	4.00
55.	„ Ванкувер, Кан.	4.00
56.	„ Білмаєр, Па.	4.00
57.	„ Ралей, Канада	4.00
58.	„ Гренфел, Кан.	3.50
59.	в Торонто, О.	3.20
60.	„ Сомит, Н. Дж.	3.00
61.	„ Ґлендайв, Монт.	3.00
62.	„ Трентон, Н. Дж.	3.00
63.	„ Порт Генї, Кан.	2.50
64.	„ Донмор, Па.	2.00
65.	„ Принстон, Айд.	2.00
66.	„ Шамокин, Па.	2.00
67.	„ Вест Сенека, Н. Й.	2.00
68.	„ Сифтон, Кан.	1.80
69.	„ Гайд Парк, Мас.	1.50
70.	„ Донкирк, Н. Й.	1.50
71.	„ Напінка, Канада	1.25
72.	„ Гілда, Ва.	1.00
73.	„ Кенмор, Кан.	1.00
74.	„ Форт Ендрюс, Масс.	1.00
75.	„ Оксфорд Форпес, Н. Дж.	1.00
76.	„ Вилксбари, Па.	1.00
77.	„ С. Омага, Неб.	1.00
78.	„ Гавстон, Тексас	1.00
79.	„ Босворт, Канада	1.00
80.	„ Трі Форкс, Кан.	1.00
81.	„ Вестлі, Кан.	1.90
82.	„ Поконо Лейк, Па.	1.00
83.	„ Прайсборґ, Па.	1.00
84.	„ Корел, Канада	1.00
85.	„ Лейк Адолф, Канада	1.00
86.	„ Фінікс, Канада	1.00
87.	„ Етелберт, Кан.	0.70
88.	„ Роч Персі, Кан.	0.50
89.	„ Стонвол, Ман.	0.50
90.	„ Ґлестон, Н. Дак.	0.50
91.	„ Телфорд, Кан.	0.50
92.	„ Єйл, Ва.	0.50
93.	„ Ст. Меріс, Канада	0.50
94.	„ Летеліер, Кан.	0.25
95.	„ Колмен, Кан.	0.25
96.	„ Шандро, Кан.	0.25
97.	„ Форт Вилєм, Канада	0.25
98.	„ Сикс Майлс Рон, Па.	0.25
99.	„ Вулслі, Канада	0.25
	Разом	$2,099.23

Росийска Охотнича Флота

Нова пасажирска пароплавна лїнїя з **Ню Йорку до Ротердам і Лїбави** або назад **без пересїдання** великими двошрубовими, скорими пароплавами „Смоленск", „Петербург" і „Саратов"

Дорога з Ню Йорку до Ротердам або назад, тревае 9 день; з Ню Йорку до Лїбави або назад 12 день.

Цїна шифкарт:

З Ню Йорку до Ротердам або з Ротердам до Ню Йорку перша кляса 70 дол., трета кляса каюта 37 дол., **трета кляса загальна 30 дол.**

З Ню Йорку до Лїбави: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 47 дол, **трета кляса загальна 37 дол.**

З Лїбави до Ню Йорку: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 44, **трета кляса загальна 34 дол**

Корабель „Смоленск" відійшов з Ню Йорку в Вівторок 18. Септембра 1906, о 2-ій годинї пополудни.

Генеральні Агенти:

C. B. Richard & Co.

31—33 Broadway, New York.

— Впишіть ся до „Читальні". Лише 1.50 дол. на рік. За ті гроші будете діставати одну цїкаву книжочку кождого місяця. Адресуйте:

CZYTALNIA,
Box363, Scranton, Pa.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СЬМІШНЕ.

— Чому жінки не курять?

— Бо не мають часу сваритись.

——

Як неприємно як двері скриплять, так неприємно, коли газдиня кричить.

——

Декотрі дівчата мають 3 чортів: один глухий, другий німий, третий сліпий. Але скоро по шлюбі, глухий прочує, німий промовить, а сліпий провидить.

Г. М. Б.

——

У ВИПИХАЧА ЗЬВІРАТ.

— Хотів бим в своїй збірці мати випхану малпу. Чи ви пане випихаєте малпи?

— Чому би ні? прошу вас.

— А кільки би се могло коштувати?

— Се залежить прошу вас, від того — чи буде шкіра ваша, чи моя....

——

В РОСИЙСКИЙ ШКОЛІ.

Учитель: Іванів! скільки жителів в Росії?

Школяр: Не звісно.

Учитель: А то чому?

Школяр: Бо губернатори не провадять явних списів, — скільки повісять.

——

НАШІ ДІТИ.

Мати: Іванцью покажи панови докторови язик!

Іванцью: Чи й фігу також?...

——

В СУДІ.

Судія: Кільки маєте літ?

Волоцюга: Хто, я?

Судія: А хтож як ви!

Волоцюга: Пятьдесять пять.

Судія: Де ви родили ся?

Волоцюга: Хто, я?

Судія: Певне що ви!

Волоцюга: В Песійгірці.

Судія: А де ви вкрали ті чоботи?

Волоцюга: Хто, я?

Судія: (лютий). А хтож? може я?

Волоцюга: Абож я знаю?

——

В місточку Л... вітворив оден купець крамницю, а на вивісці уміствив напись: „Під двома малпами“. Одного разу увійшов до крамниці якийсь провінціоніста, і заявив чемненько, що хоче видітись зі спільником крамара.

— Пане, я не маю жадного спільника, я сам властителем сеї крамниці

— Ага, То то ви лишень самі властителем пане! То чомуж на шильді написано: Під двома малпами?

——

ПОСЛІДНЄ ЖАДАНЄ.

Абрагама Бомбонера сказано в Петербурзі на смерть через повішенє. Се троха за утяжливе средство до комунікації з небом—цїлком не переразило Бомбонера : Годї! Як висїти, то висїти.

— Маєш, єврей, яке жаданє перед смертію? — питають його під шибеницею.

— Маю. Хочу перейти ва православіє.

— Що такого? На православіє? Бомбонер, таж тоє тобі тепер вже на нїщо не придасть ся.

— Менше з тим, я хочу бути православним.

Не можна було відмавляти. Припровадили батюшку — і Абрагам став православним.

— Ну, і скажиж нам тепер, Бомбонер, чого ти хотів стати православним?

— Бо я собі думаю, що коли вже мушу висїти, то по що має висїти єврей на шибеницї? Най висить православний!

Зібрав М. Беля.

Ся $30 годинка за 1.50 дол. на місяць

Найлїпша спосібність купити золотом повнену годинку по номінальній цїні. Коверта є повнена щирим золотом і має гаранцію на 20 лїт вибту на собі. Осередок дуже добрий, 17 каменів. Має патентований реґулятор і не змилить ся на мінуту. Для тих що люблять годинку, яка тримає добрий час, се як раз годинка — а нїгде в сторі не купите єї низше 30 дол. Щоби розголосити сю годинку як найширше, в протягу слїдуючих 30 днїв вишлемо єї кождому за 15 дол., з котрих **6 дол.** і експрес заплатите коли годинка до вас прийде, експресовому аґентови, а 9 дол. заплатите місячними ратами по 1.50 дол. на місяць. Если пришлете **6 дол. в замовленю**, вишлемо вам годинку реджістрованою почтою і ланцушок в додатку — даром. Як бачите, то після заплати 6 долярів годинка є **вашою власностію. Ми вірimo вам** і знаємо, що решту 9 дол. сплатите нам місячними ратами. Сли хочете заплатити за годинку готівкою, продамо вам єї за 13.50 дол. Пишіть чи післати вам жіночий чи мужеский годинник і з одною ковертою чи двома. 1ст06

M. Rech & Co., Dept. 319,
161 Randolph Str., Chicago, Ill.

Даремні Фарми! 6-

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнїйшу землю зовсїм даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре новодить ся.

Великий Каналийский Північний Захід.

Сли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь $1 як річну предплату на одиноку руску часопись в Канадї, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Руско-Англїйский і Англїйско-Русский Тлумач. Книжка, яку кождий Русин повинен мати. Вчіть ся скоро по англїйски. Написана і надрукована так, щоб заспокоїти жаданя Русинів в Америцї і Канадї. Много помічних і поучаючих віддїлів. Цїна $1.50.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

Вироби брацькі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи. Цїнник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас до руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Фарми на продаж!

1) Фарма около 80 акрів. 2 добрі сади, трохи малого овочу. 12 акрів лїса. Дім на 1 і пів поверха, 9 комнат; стодола, добра жерельна вода. Около 6 миль від 3-ох желїзниць. 2 милї від Crystal Lake, 1 і пів милї від Lake Idleville, 2 милї від Dundaff, 1 і пів милї від Clifford. Школа коло фарми. Цїна $2,150.00

2) Фарма 42 акрова, сад, добрий дім, 8 комнат; стодола і шопи. Добра вода. Миля від міста. 3 милї від Erie дина. Цїна $1,800.00.

3) 75 акрова фарма. 2 доми. Стодола, добрий сад, трохи лїса. Керниця і потік. Дві милї від міста Москав. Цїна $2,100.00.

4) Фарма 42 акрова, добрий дім в 9 комнатами. стодола, всїлякі овочі. Добра керниця і потік. 1 миля від желїзниць. 2 і пів милї від Москав. Цїна $1,500.00.

Всї ті фарми недалеко Скрентон, Па.

Блпші інформації в редакції „Свободи“, 203 Linden St., Scranton, Pa.

На продаж тано

2 лоти 40x150 і 45x150 (один з них корнеровий) в Скрентон, Па.

Блпших пояснень удїляє Редакція „Свободи“.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of **Socialism and Farmers.** No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

— „СВОБОДА“ посилає гроші до всїх частий світа по тій самій цїні, що всякі чужі аґенти. Гроші доходять до краю за 12 днїв. Чого волочитись по чужих, коли свої могуть вас так само обслужити. Адресуйте:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Перша Руска Юнїйна Фабрика Цигарів
Івана Париляка в Тервил. Конн.

Панове бизнесмени!

Купуйте цигара у свого, у Русина, а тим научите і своїх костумерів, аби купували у вас а не у чужих!

Если ви не купуете у свого, то не дивуйте ся, если свої будуть вас омінати. Свій до свого! 40—

JOHN PARYLAK, FINE CIGAR MANUFACTURING,
P. O. Box 388, Terryville, Conn.

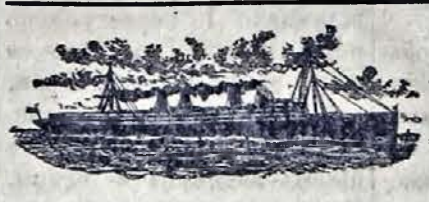

Народний Банк
402 S. Washington Ave.,
на розї River St.
Там де була Бравна аптика.
SCRANTON, PA.

Гроші найлїпше посилати через сей Банк, бо через 12 днїв суть виплачені.
Шифкарти по 30 долярів.
Нотаріяльно-адвокатска канцелярія.
Продає молитвенні книжки і свїтскі читанки. 28
Не забудьте :
Народний Банк, 402 S. Washington Ave., Scranton, Pa.

Сливовица | Виска

MORRIS FORST & CO.
COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цїлій Америцї, що ми продаєм лїпшу виску за ту саму цїну як хтонебудь другий в Америцї.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленем посилайте готівку в реджистрованім листї або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватний цїнник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO. 1ст
Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

ВИНА | ТОРНОЛЬ

Л. Корибский
Канцелярія Адвокатска
33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Вирабляє повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, вирабляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займає ся леґалїзацією всїх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америцї залагоджує моя Канцелярія військова.

22 Jul

Годинка на цїле житє $5.95

Правдивий 14 к. **Золотом повнений** а не позолочуваний годинник стемпльований в середині „14 к гарантований на 20 лїт“. Виглядає як щиро золотий годинник але є сильнїйший, гарно гравіроваий або простий в нїкельовим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим цїферблятом; можете єго дістати в якій небудь величині: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаєм експресом С. О. D. і позволяємо єго оглядати перед заплаченем. Сли переконаєш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати аґентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаєм **даром,** а хто прише вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш. 8ер

CROWN JEWELRY CO.
Dept 166 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

ЖЕЛЇЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будні від 1-ої до 6-ої рано що година, від 6 рано до 12 в ночи що 20 минут. В Неділю відходить трен від 1-ої рано до 7 що година, в від 7 рано до 12-о в ночи що 20 минут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 минут До Вилксбері іде трен всего 41 минут з експресовий, що відходить зі Скрентон (крім Неділь) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.36 пополудни їде лиш 33 минута Наші вози їдуть до Нейоґ Парку і Пітсберґ. Ми перевозимо також пакунки

O. F. WYLY, Jr traffic manager.
Scranton Pa.

David Fuhrman
222 Lackawanna Ave.
SCRANTON, PA.
Виробляє
Братскі відзнаки, Шапки, Пояси, Уніформи, Фани Шовкові і вовняні.
32- Old Phone 564-R

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
Можна єго бачити в офисї:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7 ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Позолочувану Годинку за $3.98 нїхто Боси не продавав.

Ми пішлемо Вам до оглянення сю гарну 14-каратовим золотом **Подвійно Золочену** годинку С. О. D. за $3.98 і оплату експресу. **Гваранція на 20 лїт** і ланцюшок в кождою годинкою. Ся годинка не чорніє як другі, тримає добрий час і виглядає як 40-долярова щиро золота годинка, а деякі купці продають єї по $10.00. **Сли пішлете вперед $3.98** дамо вам в дарунку перстень або ніж і оплатимо реджістровану почту через що не будете мусїли платити експресу.

Дармо одна годинка сли купите або спродасте шість. Пишіть чи прислати вам мужеску чи жіночу годинку. 34-88

Globe Mdse Co.
Dept. 7, 161 Randolph Str., Chicago, Ill.

HARRY NEEDLE 32-
Адвокат і Нотар Публичний
Позичає гроші на праперти. Заступає в справах кримінальних і цивільних. Офиси: 611 Commonwealth Bldg., Scranton, Pa. Вечерами: Spitz Bldg., Olyphant, Pa. Розуміє по руски, польски і словацки.

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка	15 ц.	* Навернений Грішник	20 ц.
* Ангел та пустельник і т. і.	15 ц.	Народний рух австро-угорских Русинів	
Біблія Велика	2 дол.	Новий Завіт	15 ц.
Борба кляс і чому робітники орґанїзують ся..	15 ц.	Образки і загадки	4 дол.
Весела книжочка в образками	30 ц.	Оповіданя	40 ц.
* В Старім і Новім краю	25 ц.	Оповіданя про заздрих богів	15 ц.
* Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7	15 ц.	Про відступників від рос. православія	10 ц.
Дещо з історії православної місії в Америці	10 ц.	* Про нутро землї	40 ц.
Дещо про звірята	30 ц.	Підземні скарби	25 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5	15 ц.	Покуса	25 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6	15 ц.	Псалтир	10 ц.
* Емігрант	15 ц.	Розмова Поляка, з Русином	1 дол.
Жовнїр	10 ц.	Руско-англїйский словарець	10 ц.
Журавлї	15 ц.	* Релїгійні вірованя старинних народів	20 ц.
Житє Ісуса Христа	1.50 дол.	Смерть	30 ц.
* Житє, варібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15 ц.	* Стародавні казки та оповіданя	10 ц.
Зуб за зуб	10 ц.	* Степові люде	15 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.	* Страйк	15 ц.
Історія Руси в образками	10 ц.	Тарас Шевченко	20 ц.
Капітал і праця	15 ц.	Тимко Гаврилюк	15 ц.
* Книжка Рахункова	50 ц.	Унїя в Америцї	15 ц.
* Календар	25 ц.	* Хто з чого жиє	90 ц.
Марія	10 ц.	* Які то є люде на земли, в 20 образками	15 ц.
* Многострадальний народ, огляд історії украиньского народу	20 ц.	* Як мужик ходив до царя правди шукати	50 ц.
		* Через кордон.	15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. **Золоте перо** Sanford 2.00 дол.

Атляс цїлого сьвіта, англїйский, 105 map, над 300 сторін, подає імена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте :

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Ви, що „Свобода“ посилає гроші до краю?

Чомужь посилаєте все ще гроші через чужих?

Хто пішле до краю через „Свободу“ не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунку гарний календар.

Адрес :

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Нїхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса“, нїхто вам не розказує, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,
14- **1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.**
Напишіть десьте прочитали се оголошенє.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз пополоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.